

308683

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ మార్చి నెల 14 వ తేది మంగళవారము

NO 293

నంపుటము. ౨

రా. డి. ప. సా. మ. స. ప. త. ప. ఛా. ల్లా. ణ. మా. స. శు. ధ. ద. క. మి. గం.

సంచిక ౨౯౩

గాంధర్వ ప్లాటు హార్ నియమములు

హిందూస్థాని కళాటక కీర్తనలు తగినట్లుగా ప్రత్యేకము రాయారు చేయబడినవి.

1 నెం. ప్లాటు రూ. 80-0-0

2 నెం. గారంటీ 2 నెం. ప్లాటు రూ. 20-0-0 2 నెం. గారంటీ పై హార్ నియమము తప్పకరములు కానియెడల 10 శాతము లోపుగా రిటరన్ చేయవచ్చును. మావద్ద 17-లు మొత్తము అనేకయిర హార్ నియమములగుండు. ఉపాధ్యాయులు లేకనే స్వయంగా హార్ నియమములను పేర్కొనుటకు తగిన గ్రంథమును దిద్దుదు శ్రీమాత్ బల్లారి కృష్ణమాచార్యుల వారి వాటకపాటు సహకారము విశేషముగా ఖర్చుచున్న విగాన ఆలస్యముచేసి మోసపోకుదు. నెల 2 రూపాయల మాత్రము. కోనక, సింగర, రాల్, సన్, హంబర, ట్రయింపు లైక్లు కావచ్చువారు మాకు వ్రాయుదు. వంద్రాను స్టోర్స్ సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడ్వే, న్యూయార్క్.

క్రాంతి మోటారు బండ్లు

మేము ఇది వరకే కాకినాడకు, కోటికల్లికి, మోటారుబండ్లు నడుపుచున్నాము. మార్చి నెల లోపుగా, మేము సీతావతి మోటారు సర్వీసు వారితో, ఏర్పరచుకొని అమలాపురం నుండికరం, గన్నవరం, బోటసమర్ల వరకు యిరా గ్రామములకు దైర్యగా ట్రిక్లు, ఇచ్చెదము. కేపు దాటి చార్జీలు కూడ కలుపుటకు ఏర్పాటు చేయుదుము. మార్చి నెల 10-వ తేది లోపుగా మరెండు క్రాంతి బండ్లు రావెయ్యనువి. 5 గురు మొదలు 20 మంది యెక్కువరకువారి క్రాంతి బండ్లు, రానుచున్నపురం, దామరాన, పితాపురం ప్రయాణములకు, వర్తకులు, స్టేజీలు, కోర్టు కక్షి దార్లకు అనుకూలమైన కాలములకు బండ్లు నడుపుదుము. ఇతర సమాచారములు నోటిసులకు తెలియ గలదు. రంగూను పేరుకలప మా వద్ద చవుక గా దొరకును. కాబట్టి చదువరులందరు మమ్ము ప్రోత్సహించుచు రని నమ్ముచున్నాము. ఇంగ్లీషు మోటారు ట్రాన్సిట్లు, కంపెనీ ప్రాప్తయిదు. ఆచంట సుబ్బారాయుడు, కాకినాడ.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది. చక్కని గోలునుతో నెల 8-0-0 పోస్టేజి 0-4-0

ఇది మా కొంతకే సిద్ధపడబడినది. కావున నెరవేర్చుకొందరు. నెల స్వల్పమైన ఫలము కను యనుభవమున తెలియును. దృఢమైన సామానులచేతే బడి దృఢ పూర్తి అను గ్లాసుదాము కలిగియుండుటచే చాలాకాలము నిలవక కృత్రిమముగ కను చేయును. గడియారము పెట్టె ఇండియన్ మెయిల్ అను శేరుండును. పెట్టెలోపల గ్యారంటీ పత్ర ములికింపి యుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదాము లేనిది నెల 2-8-0 చిరునామా:—సుపీయరు వాచ్ కంపెనీ. పొద్దురాళ్ళ నెం 167 నడరాళు.

కాటోల్ పాడరు

స్థూల, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు నాశన క్రిముల నాశనము చేయును. టెక్ 1.5 ల. 0.10

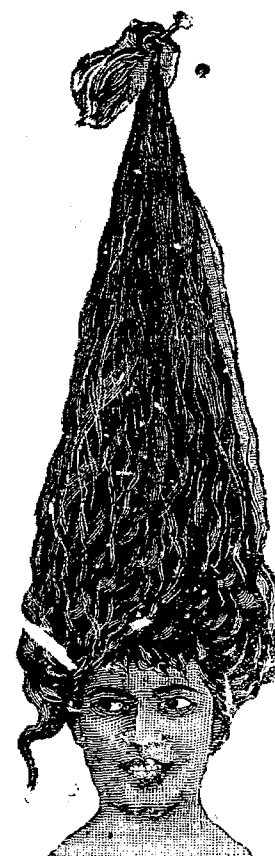
కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును, పారదోలును 240 కట్టలుగల పెట్టె 1-5 ల 12 మీతరకదార్లములకు చీమలను నడకటిండ్లయందు పట్టుకు దోమలను, పుస్తక పేజీలను చిమటలనుండి కాపాడును. పోలువంజెల్లు:— టి. హార్ అండ్ కో. 1-11, ప్రింగర్స్ట్రీటు, బార్నిటోక్, మద్రాస్.

స్టీమ్ మోటారుబండ్లు

విశాఖపట్టణం అనకాపల్లిలోనుండు రాధాకృష్ణస్టీమ్ ట్రాక్ సిటీ కంపెనీ గారివల్ల 1916 సం॥ ఏప్రిల్ నెల లగా యిరు ప్రియాణికుల సౌకర్యార్థము చక్కని యేర్పాటులతో మిక్కిలి సవినపద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయబడిన స్టీమ్ మోటారుబండ్లు అనకాపల్లి నుండి పోడంగి మార్గముగా మారుగులు వరకు రాకపోకలు స్థాపింపబడును. ఈ యిరుకది రెండు మైళ్ల ప్రయాణము నుమారు రై సాంకుల కాలములో పూర్తిచేయబడును. కనుక ఇక కొక జాబులో ప్రయాణము చేయబడు రాకపోకలు ప్రార్థనగల ప్రజల బండ్లరాకపోకల కాలములు చార్జీలు మొదలన్ని స్థిరీటీలను ఘనములు నిరీక్షించి గమించుటకు కోరికనున్నది.

The Radakrish, and Nam Transit Anaka Proprietor:—Nagulakonda Radakrishna GLASS MERCHANT

శ్రీజనమునకు ముఖ్యమగు భూషణము. చక్కని తలకట్టు. వట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజములకోరని శ్రీలుందురా? కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)

శ్రీలక్ష్మి తప్పనిసరి. మెదడుకు కుశలెట్టుకారలకును శ్రీలక్ష్మి, చెప్ప బనియేలేదు. ఉష్ణాధిక్యమున తల చల్లబడును, నొప్పిపోవు, బట్ట తలవగుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న నువాసన లలిరించును.

మెన్హారు వస్తుప్రదర్శనమున బంగారు పతకము

బహుమతి లభిసింది. దీని ప్రాధాన్యత విశేషముల బొగడుట కిదియేచాలును. ఊరక గ్యారంటీలు పూచలు, ఇయ్యకేల, జేతమందంతటను వాడబడుచున్నది. యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడకున్న హా నెంటు నేవారుదు. నిశ్చయముగ సంతోషమును గలిగింపగల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడూ మీకే విడనాడజాలరు. హెచ్చరిక:— కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొందఱు మోసగాండు ఏదో యొక సామాన్యపుమానె చూపి "ఇది చాలామంచిది. మిక్కిలి చాక" అనిజెప్పి వానిని కొనచుని జెప్పచున్నారట. ఆమాటలచే మోసపోకుదు. ఆ నూనెలో వారికి మిక్కిలి లాభము కచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయుచున్నారు. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టరు మార్కు చూచుకొనుడు.

ఒక సీసా 1-5 రూ 1-0-0. వి. పి. రూ 0-4-0 8 సీసాలు రూ 2-10-0. వి. పి. రూ 0-7-0 సోలువజెంట్లు, ఆంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్, అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 55, శామ్మూనీడ్ మార్కెటు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంట్లు— మహతాపురుషోత్తం మూర్తి, 29, చైనాబజారురోడ్డు, న్యూయార్క్.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ డి. బి

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అశుభకర్మపు రక్తముదలన జించుబాధ్యములకు కీరీటమువంటి మందు. క్షయపులను, ఉచ్చులను, గండములను, పుండ్లను, పాతనొప్పులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

కనావచ్చిసార్వకరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిశ్చయము, సమాజమైన మధ్యకర్మను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 18 శాతములకు పండుటకు 4 బెన్సుల బుడ్డిలలో ఆవృతబడును.

ప్రొత్సేయ:— పి. డి. సావంత్, గళక, కననవాడి నం ౨ బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY,

సహనందీ యాత్ర.

(ఒక వివర్ణం)

మార్చి 1 వ తేది సాయంత్రమున ఆంధ్రపాఠశాల కళాశాలాధిపతులగు మేము రమారమి 80మంది మాకు వులసిన బయలుదేరి కోటప్పకొండ, సహనందీ మొదలగు పుణ్యక్షేత్రములను దర్శించితిమి. ఆపాటి వారి 9 గంటలకు మువ్వసాధ్యములగు 14 విద్యార్థులను బెజవాడ పురమున గుంటూరు బుడి నెక్కి నర్సాపు చేరువద్దగి యుచుంటి దివమున కోటప్పకొండకేగి మిగిలిన విద్యార్థులను మేము మా ముసాధ్యములగు నిల్వగె శ్రీనివాసరావు గారితో మన చదివినదిగా ఉదయము 7-30 గంటలబుడిలో సహనందీ వెళ్ళుటకు బయలుదేరితిమి. కృష్ణానదీ తీరమున గుంటూరుమండలములో ప్రవేశించితిమి. తూర్పుకనుమల పర్వతములను సమీపమున యున్నది. మాచారి కినుకంటల పర్వతములే. మేము మంగళగిరి చేరుటకు పూర్వము మా నేత్రములను గాలిగో పురము, పానాళు గాయని బోలయలు గోచరములైనవి. గుంటూరు, పశ్చిమకుండులు తత్పరకళాశాలా శిఖరము కానబడెను. నర్సాపు చేరుట వచ్చుటకు ముందు ఒక వైపున కోటప్పకొండయు, ఆతిపువేరుమన్న నొక ప్రధమ దృష్టిగ్రహయెను. 8 గంటలు గొట్టుకొని కొన కొండయు 4-30 గంటలకు కంధమున చేరితిమి. కంధము చెరువు ఆస్రాంతములందలి ప్రకృతివైభవము, సచ్చనివైభవము, ప్రత్యక్షముగ చూడవలసిందే కాని ప్రాయముట పీటలేదు. అదేవి ప్రవేశించితిమి. కాని ఆంధ్రకారబంధుర మగుటచే మాకేమియు గోచరంబు కాలేదు. 9-30 గంటలకు గజులపల్లి వద్ద దిగి తెల్లవారుసమయమున మా సామానంతయు నొక బండి మీదవేసి బయలుదేరితిమి. వివిధవృక్షతా సులభములచేతను, పుకపికకాగమయూరారి పక్షిసంతానముచేతను, నిదిదీక్షితమైన యాయటమూడ మేము మహానందసాగరమున ముగిసితిమి. రానరాన, మాకు రసాలవృక్షములు, నారికేళ వృక్షములు, చింతాపులుసు గోచరమయ్యెను. దారి జనకమానముతో నిండియుండెను. మారజేతలనుండి యాపుణ్యక్షేత్రమును కర్పించిన జనము దాదాపు తెలుసుకొనుచు. జాముప్రా దైక్యంకి మేము దేవాలయమువద్దకు చేరితిమి. ఎక్కడను స్థలము కొరలేదు. వసుదురు దాతలేదు. కొంతకాలమున కొకవారి కేటోపులో దిగితిమి. దేవాలయములో నున్న తటాకము దాడగనే మాకొకవిధమైన మానదము గల్గినది. అచ్చట సర్వాల సర్వాకస్థలములను నీరు వచ్చుచుండును. సమానమైన తుంకును, బడుటలచ్చుటకు, రెండు రంధ్రములు గలవు. నిగుండా బడుటలన్న చెరువులలోని కరుగును. దేవాలయములో నున్న తటాకమునకు నీరు నందినోటినుండివచ్చును.

స్వదేశసంత.

ఆంధ్రసహజన సభ.

(మం. శంకటశర్మగారు)

హిందూదేశమున స్వదేశస్థుల ప్రోత్సాహము బంగళా సమగ్రో సాగంధములకు గొప్పరదప్రము. ఈయు యు బయలుదేరిన దెన్నీ మొదలగు బంగళీరాలులు అంతయు నెక్కగానే పట్టునలమని పక్కనేనీవారు. ప్రపం క కంటిను క్రవోధమిచ్చుచున్న ఘోరయోధము అయి ఖండమున నావిర్భవించి అన్నిదిక్కులకు ప్రాకుచు బయలుదేరిన ఆంధ్రసం తేయుమన్నను సనబాబుల గి కింకను మెలకున కలుగవచ్చుది. తోడిదేశమున వస్తు యంత్రోకాలము వివిధగా నెలకొల్పి యుద్ధముగల్గ లసిన వాణిజ్యలాభమును బూర్ణముగా బడయుచుండుట ర జానుమండి మా భారతీయ నాయకు లునేక్ష ముండుట నేతము నురద్రవ్యము గాక మోహవచ్చుది! సకులారా! ఈ సహజనమును మించియ్యకును? కుటులకు ప్రోత్సాహమిచ్చి వారిని వృద్ధిగాంచెదన్వి కేమును భాగ్యవంతులుగా చేయుటకును. ఆంధ్రదేశ గ్రాడ ఏకస్తువులు చేయుచున్నా సో ఏకస్తువు లెక్కడ కైతెలుక కొండల ప్రదేవులగుచున్నారు. కాన 44వన సభాసందర్శమున స్వదేశసంత యొకటి యే సి వస్తుప్రకృతత కొంచెమా గొప్ప బహుమాన గ యోగ్యతావత్రిముగా నిర్ణయించి అదరించి పో) తెలుగుదేశ జన చేతిపలలకు గాతరిచ్చెనన ముహిందూదేశ కనుగొన్నట్లగును. (దార్థముల య ప్రిత్యేక కలగ ఆంధ్రసంధలము రకముల వులయుక్క ము ప్రకృతిల ఆవిదోర. ముహిందూదేశ ముద్రించించి క్రియకు

కాకరపర్వ వ్యాసాశ్రమము.

అయ్యో,

రాజమహేంద్రవర సర్వకలాశాలా సంస్కృతాంధ్ర ప్రధానపండితులు, కీర్తిశేఖరులగు ఆకుండి వ్యాసమూర్తి కాస్తులవారి జ్ఞానకాశా వారి యభిజన గ్రామమును కలుగు తలచుకా కాకర పర్వలో నొక గ్రామమునందు గట్టింపఁ బ్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇంతకుమున్ను ఒక మాసము క్రిందఁ గొందఱి గ్రామమునకు దక్షిణముగానున్న చాలము నొక దానిని విశేష స్థలములకై కొనియిచ్చుని సర్కారునకు దరఖాస్తు పెట్టి మున్నాడు. అక్కడ విశేషమును గట్టింపు శివటకై "వ్యాసాశ్రమము" పేరవేయగా నొకపట్టావ్యాసి ఇయ్యవలసినదని సామ్యు చెల్లించిన దరఖాస్తువారు ఒక యర్ది ని పంపుకొన్నారు. తప్పుక స్థలమందుకు లభింపఁ గలదు. గ్రామముందలి పండితులెల్లరు కాస్తులవారికి శిష్యులైయు అను శిష్యులునై యున్నారు. అందులకులకు ఆగ్రహములు అను గలదు. వారి కంటకు కాస్తులవారి యెడఁ బరి పూర్ణముగభక్తిగలదు. కాట్టి శ్రీ కాస్తులవారిపేర నొక గ్రామ భవనమునుగట్టించి అందొక పుస్తకభాండాగారమును స్థాపించి వార్తాప్రతికలు కెప్పించుచు దామును దనతరము వారును కాశ్యపును సమీచినునగు విశేషవయోగమును జొందుటకుందగిన సాహాయ్యమును చేయుదురనుటకు నందియ ములేదు. ఆవిషయమును వేసవికాలములో నొకసభజరప నిచ్చటి ప్రముఖులు నిర్ణయించుకొన్నారు. కాస్తులవారియెడ నాదరముగల జమీనుదారులు అయిదారులకు గలదు. పర్వ కాలానిర్మాణమునకై వారుకొంత సాహాయ్యము చేయగలరు. కాస్తులవారియొద్ద జరుపుకొనెన వారిలో ననేకులును తోద్యో గములలోనున్నారు. వారి కీషయమును దెలియజేసినవోఁ గొంచెయినను చందానీయకపోరు. వారియెడఁ బరిపూర్ణ వి శ్వాసముగలవారును, బంధువులనుగు చిలకమర్రి, లక్ష్మీనర సింహముగారు మున్నగువారి కార్యమునకు నొడ్డంకమానరు. శ్రీ కాస్తులవారురచించి యుద్రించిన గ్రంథములు, అన్న రాఘవకాటకము భామినీవిలాసము మా రత్న శతక ము ప్రబోధ చంద్రికయు నాటకము, గంగాలహరి, శుద్ధాంధ్ర ఋతు సంహారము, వరాళ సృష్టి, భారతపక్షి, మున్నగు ఉద్గ్రంథములు గలవు. భవన నిర్మాణము పూర్తి యగుటకై వారి పుత్రులు కొన్ని యిచ్చెదమనియు వానిని సగము ధరల కమ్మి యా సామ్యును అందుల కుపయోగింప వలసినదనియు కాస్తులవారి జామాతయు పీఠికాపురసంస్థాన కవీశ్వరుడు నగు రామకృష్ణ కవులలో రెండవవారు వాదానముచేసి యట్లొనర్చివారు. ఇంతియ కాక "వ్యాస పండిత పరివర్త" అనుపేర నొకపర్వ స్థాపించెదము. అందుఁ బ్రబంధ ములు, నవలలు, నాటకములు, మున్నగు వివిధ గ్రంథములును చక్కగాఁ బరిష్కరించి ఇయ్యవలెను. వలసినవారికి శుద్ధకృతులను తయారుచేసి పంపుచును.

అల్లమురాజు రామశాస్త్రి.

వరంగల్లు వార్తలు

(ఒక విశేషమున వర్తనంబు)

వివాహంబులు.

వరంగల్లు మార్చి 11:—మా పట్టణమునకు నుమారు నెల దినములుగా గొప్పగొప్ప సామాకాయలైన వైశ్యశిఖామణుల గృహంబులయందు వివాహంబులు జరుగుచున్నవి. ప్రముఖులు జల్ మొలూద జల్ మొల జయపుయిడిరి. అగుటలకు గాను వర్సా రావుచేతుండి ఆదోనినుండి కిక్కిరాబాదనుండి వైశ్యకన్యలు రప్పించబడిరి.

దర్బారుభిషేకము

మా పట్టణమునైన శివంపెట్టి సరసింహం పెట్టికారు తాము నూతనముగా నిర్మించిన భవనములో గృహప్రవేశ సహోత్సవదినము మొదలుకొని 11 కోజులు దర్బారుభిషేకము బ్రాహ్మణులచే గావించజేసిరి. అందుల కాంతిశోభన ప్రతి దినము ఆనేకమంది బ్రాహ్మణులకు అన్నదానము గావించిరి. ఇదిగాక ఒకదినమందు వందలకొలది బ్రాహ్మణులకును మరి యొకదినమందు వందలకొలది ఆరాధ్యులకును ఇంకొకదినమందు తమ శ్మంతబంధువులకును ఇట్లు ఉచితము గొల్ల కూడ్రోకలకును నైవేద్యపుటకును మరియు వీధిజలకును వేరువేరుగా అన్న దానము చేసిరి. మా పురనానులలో సరసింహం పెట్టి గారివంటి బౌద్ధార్యవంతులను అన్నదానవలలును ఇతరులు తరని చెప్ప వచ్చును.

కృష్ణగాన సభ.

చెన్నపురిలో కృష్ణగాన సభవారు మాపురంబున ప్రవేశించి నాటకములు ప్రదర్శించుచున్నారు. నీతలు మాత్రము కొన్ని బాగుగానున్నవిగాని ఆట అంతరమతీయులుగాలేదు. రాజావేషధారికి నాట అంతగా తెలియజట్లు తోచుచున్నది. నాటకులకు రాగజ్ఞానములేవు. కంఠసాధువ్యయముతగ్గుర. కాలమానము.

తగలు యెండలు మిక్కిలి తీక్షణముగా నున్నవి. తెల్లవారుజామున చాత్రం కొంచెము చలిగాలి పీచుచున్నది. ఇక్కడ సాధారణముగా అన్ని సరకులు ధరలు హెచ్చినవి. కిరవగాయలు ధరలు పెరిగినవి. తెల్లమానె దొరకుట దుర్లభము. పూర్వమువలె ఆముదముతో దీపములను వెలిగించుట కొంత యంది ప్రార్థించింశింట్లు తోచుచున్నది. రంగులు నైనుండి రానందున మాజిల్లాపరిసరములలో దొరకు సిరంజిచెక్కను యిచ్చడు విశేషముగా మా గ్రామమునుండి ఆదోని రాయ మారు బందరునగై రాబట్ యెగుమతి చేయుచున్నారు.

ఉద్యోగమాహులు.

మా జిల్లాకలెక్టరు కొత్తగా మొన్న నేరచ్చి చార్జి పుచ్చుకొన్నారు. వీరు యుర్రేభకు గారి కుమారులు, పీఠిసాము గాజా జగజ్ మోహకలాలు గాను హైదరాబాద్ కస్టం డివార్డుమెంటుకు కొత్తగా కమిషనరుగానచ్చిన సోరాబ్జిగారు నాటగురోజుల క్రిందట మా వరంగల్లు కస్టంహావును తనిఖీ చేసి నేడు తిరిగి సాయంత్రము రైలులో యెదిరతలూకాకు ప్రయాణమై వెళ్లుచున్నారు. వీరు పూర్వ జిల్లా కలెక్టరుగా నుండిరి.

నల సంవత్సరాది సంచిక

ఆంధ్రోద్యమచరిత్రము !

అనంతరయుద్ధచరిత్రము !

పంచాంగము

ఆంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన యమూల్యవ్యాసములు

అనేక పటములు చిత్రపటములచే విరాజిలుచుండును

ముచ్చటగా ముద్రింపబడుచున్నవి

సరిగా సంవత్సరాదిసాడు వెలువడఁగలదు

యుద్ధమువలన కాగితముల కల వేర్పడినను, విశేషము సామ్యు వ్యయముచేసి సంవత్సరాది సంచిక పూర్వమువలెనే మంచికాగితములపై ముద్రించుచున్నాము. కాగితముల యిబ్బందివలన నలసంవత్సరాదిసంచికయొక్క ప్రతులు చందాదారులకై మితముగ ముద్రితము లగుచున్నవి. సంవత్సరాదిసంచికను బడయగోరువారు వెంటనే చందాదారులుగఁ జేరుట యుచితము.

ఆలస్యము=ఆశాభంగము

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెల రు.	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుళెట్టిపేడి, మద్రాసు

ఈ సందర్భమున జనమణిని ప్రశ్నించునపుడే ఆయన
 తనకు ఆయన గారు ప్రభుత్వర నియోగి.
 1912 నుండి నియోగియైనది కాదు. ప్రభుత్వర
 10 జూలై 1931 వం చొప్పున ఆయన నియోగియైనది.
 కర్నూలు, గుర్జురాపురం, బాపట్ల, బాపట్ల

రెడరింగ్ ప్రశ్నలు:— యాదవచంద్రుడే అను బంగారీయక
 తునిపై అల్లిపూరు కేబిల్స్ బ్రాంకెయిరుట నొకకేసు దాఖలు
 కాబడినది. ఈతడు అక్కోనునిదాక్షిణ్యమునొందుట కొంత
 కాలము కాపురముండెను. 5వందల రూపాయలను రెండు
 బంగారు అభ్యంతములు ఒకానొక ప్రదేశమునందు రక్షణము
 చేసివేసినగాని ఆ మొదలుల్ల తగులబెట్టబడు ననియు, అదేవిస్త్రో
 తతో కాళ్ళి చంపబడననియు ముద్దయి ఫిర్యాది కొకలేఖ
 వ్రాసెను. ఈవ్రేకము తదితరమును తేకకార్యములక్రింద నిసి
 యోగింపబడును. పోలీసువారి కేసులకును వెలింగింపితివని
 వారు నన్ను బంధీకృతుని చేయగలరు. గాని నీవై తగదీ కృపానా
 వామితులు వెక్కిరించుగలరని ఆయన క్షరమున వ్రాయబడినది.
 ఈక్షరము పోలీసువారి కందజేయబడినది. నిర్దిష్ట స్థానమున
 కొక నలుపునన్నుక్షరము పంపబడినది. అతడు ముద్దయని ఆత
 నుచేయబడినది. శ్రీమద్భారతి జరుగుచున్నది.

ఫోర్టు నెంటు జారి గెజెటు

మార్చి 14.
పల్లిట డిపార్టుమెంటు.
నెలవు.

ఇ. పోస్ట్ జా. అం. బి. సి. ఎస్ గాడిక మెడికలు నర్సింగ్
కేట్టెలో వివిధ మార్గముల 4 మాసముల 28 దినముల పూర్వ
వేలమున, కే. జి. బి. సి. ఎస్ గాడిక మెడికలు నర్సింగ్ కేట్టె
మీద మార్గమునముల వేలమున నిధియుగా నీయబడింది.

అధ్యక్షుడు.
అధ్యక్షుడు ఛాన్సలరును, బి. సి. ఎస్. గారు
బహుశా అధ్యక్షుడు నాకును, నాకును నయమింపబడింది.

చర్చి ఆఫ్ స్కాట్లాండు సీయకు చాక్లెతగానున్న
రెనలెండు బాను హెరకు గారికి రెండు పంతురములు ప్రివిలేజ్,
ఫలో కలిపిన వెలపు ఈ యుద్ధమిది.

రైటు రెవరెండు చేస్తున్న విషయం గానీ ఇష్టంపూర్వకం కాదు.
 టెక్స్ 14-4-16 నుండి మూడు మాసాలు ఎక్స్‌క్లూజివ్ ఫర్
 సెలవు ఈయబడినది.

ఉద్వేగము.

రెవరెండు జే. హారను గారు నెవలిపోయిన తినము

నంది నులల ఈ క్షురపుష్ప వన్యవనమున బెంగళూరు నెయిం
టు ఆంధ్రూరువచ్చి చావైనను రెవరెను జేయ్యుకొన్నున ఫలి
త్రుగాన రాజధాని వీరియన చావైనగా నియోగింపబడిరి.
కూడితఁజు దిబ్బాసుమెంటు.

స్థానకాజుకోస్తు రెండవ స్థాయాధికారియగు
 ఎస్. వెంకటకృష్ణమూర్తిగారికి 28.2.16
 నుండి పంపిణీ చేయబడ ఒక నెల ప్రతిరోజు నెల వీరుంటుంది.

చెంగల్పట్టణజిల్లా ఉజ్జీరామేశ్వరుల దేవస్థాన కమాండల
దారు శుభామేజిస్ట్రేటుగానున్న పెల్లూరు చామోదరం రాజా
రాం మొదలియారు శంకపతిగారి మేజిస్ట్రేటుగా నియమిం
పబడిరి. మొదటి నీరనుబదిమంతులైన యొర్రవలూరియ్య అధి
కారముతప్ప శంకపతిగారి అధికారము లన్నియు వారి కేసుఁ
బడినవి.

తెలుగు శాస్త్ర విజ్ఞానజ్ఞి ఎల్లప్పుడు సాంప్రదాయము
వి. సి. ఎస్. గారికి బలమైన ఆదేశములు నడుచుచుండి అత
నియందు ఘటించుచున్న వి. సి. ఎస్. గారికి సామర్థ్యము
వాద్యములయలచు నడుచుచుగా నిండ్లకు సామర్థ్యము వాగ్వి
కానల కథికార వివాదములనుండి.

కళ్యాణప్రభును జిల్లా ఆఫీస్‌కు కలెక్టరు గాను
హైద్రాబాద్‌కు ఉన్న గారు మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటుగా
నియమింపబడిరి. 260 క్లకు క్రింద పెంటన్ తీసుచెట్ట
కేసులను విచారించుచు కారము తప్ప మొదటితరగతి అధికార
ములన్నియు వారి కియ్యబడినవి.

అశ్వశూరవిధుల నుల్లంఘించుట:— ఎన్నడు
 యో తుంబుసామి అను జూరివాడు తాటికల్లును శొంఠిని
 మరణశస్త్ర బద్ధులను కలిపి శొంఠిమూరు అను సారాయిని చేయు
 చుండునటుల తెలిసి యాపజుగాడు అను నవీరశైక్యకు గురు
 వారిమహాదు రాత్రి వానియందకివైచి ఆసారాయిని సారా
 యి చేయు కదార్థములనా, తబాళివానిని పట్టుకొని వ్యా
 యాధిగారియొద్దకు త్రొక్కివేయెను. చాని ముగిలినమూడు బట్టి
 కొంచెము దురుడులుండునని కచ్చెనని వ్యాయాధికారి వానికి
 రూ 15 జుమానా ఇచ్చింపెను.

శ్రీ సమర్థులుగాలి పర్యటనము:— మదరాసు
గవర్నరు, వెంటింగు క్రిస్టుగుడు అంతరింగిక కార్యదర్శి
జి. ఇ. నాయరు, అగరిజుడు ఎల్. ఇ. గోనా, నాథు
కలసి ఈనెల 17వ తేదీ శుక్రవారమునాడు రాత్రి 10 గం
టలకు మదరాసులో బయలుదేరి తెనాలి బింగోలకు వె
ళ్లెదరు. 18వ తేదీ ఉదయము 7 గంటలకు గుంటూరు, తెనా
లి, ఈల్లి కొత్తపేట వెళ్లెదరు. కొత్త రెండు మాత్రమున
గవర్నరు వెంటింగు అండ్ సైదుకురు బిల్లి పింగి తెనాలికి 8-30 గం
టలకు వరురు. తెనాలిలో 11 గంటలకు బయలుదేరి వారు
8-30 గంటలకు బింగోలకు పోయెదరు. 4-30 గంటలకు వ
రు పర్యదర్శి నాథు గోనా బయలుదేరు. పంచి పెట్టెదరు. బి
ంగోల పురపాలక సంఘమునాడును, పర్యదర్శన సంఘమునా
డును వారికి స్వాగతం పర్యదర్శన విచ్చేదరు. ఆ సాయంత్ర
ముననే బయలుదేరి గవర్నరు గారు మరునాడు దుబయి నుండి చె
న్నై వచ్చెనునట్లు వచ్చెదరు.

విషయమునక్రమము.

మహాసందియాత్ర	3
శాసన సభలు	3-4
స్థానిక వార్తలు, పోస్టు నియమాది గణాంకము	5
ప్రభుత్వ వ్యాసము	
మద్రాసు వైద్యపరిషత్తు	6
స్థానిక ప్రభుత్వము—తీర్మానములు	7
విశాఖ మహాసంగ్రహము	
విశాఖలో వార్తలు	8
చెన్నై పురి శాసనసభ	9-10
బెంగళూరు శాసనసభ, తాళ్లపాళె విషయము	11
ఇంగ్లీషు తెలిగొను	12-13-14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ మార్చి నెల 14 వ తేది

మంగళవారము.

మద్రాసు వైద్యపరిషత్తు.

డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారిని మద్రాసు పరిషత్తువారు మరల పరిషత్తులోనికి తీసికొనుటతో నాడు ప్రారంభమయిన యాందోళన యంతయు సంతమొంది విషయములు సహజభోరణిని దాల్చి నడచిపోవునని తలచితిమి. కాని వైద్యపరిషత్తు లోని పాశ్చాత్యవైద్య శేషములను ధురంధరచక్రవర్తులు సంగతుల నలంకించిపోవ నిచ్చుటలు కాసరా లేదు. మరల లేనిపోని కలవరమును కలిగి చి చి జేరియ వద్దతుల సందర్భమున నేకోసమైనాని పాతావరణ మును ముదిమాటలతోనే వైద్యుల నమూను శాసనముచే ప్రభుత్వమువారు కలిగించినా రను దురభిప్రాయము కల్పించు తేనువున వైద్యపరిషత్తు వారు ప్రవర్తించుచుండుట విచారకరము. ఈ సంగతిని ప్రభుత్వమువారు చక్కగా నాలోచించి వైద్యపరిషత్తునకు బుద్ధి చెప్పవలసి యున్నా రని తెలియ జేసి కొనుచు న్నారము. డాక్టరు కృష్ణ స్వామి అయ్యరుగారిని చేర్చుకొనిన పీఠప వైద్య పరిషత్తులోని ఒకావొక సభ్యుడు అయ్యరుగారు తమకు తిరువల్లిక్కేణిలోని ఆయుర్వేదావధాలయముతో వృత్తిరీత్యా సంబంధము లేదనియు తాము వ్యవస్థాపకమాత్రు లనియు వాదించిరినియు నామా వరణమునకు స్వల్పభేద ముతో ఆంగ్ల నిర్వచనము సంగీరించి రనియు వ్రాసి వారి నెంతో పొగడజొచ్చిన ఆయుర్వేదపక్ష పాతులనువాస దిగివిడిచిరని తెలియజేసి అందుకు ప్రత్యుత్తరముగా కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు తిరు వల్లిక్కేణిలోని ఆయుర్వేద వైద్యాలయమునకును తమకునుగల సంబంధము నెల్లప్పుడును నొకేరితి గానే తెలియవరదినా రనియు తమకు వృత్తి రీత్యా సంబంధము లేదనుటకు కారణము వృత్తిరీత్యా సంబంధ ముండకూడదని సూచించు టకు గాక తమ కాయుర్వేదము తెలియసందున అసాధ్యమొంది సాధ్యము కాదని సూచించుటకునే యనియు నామావరణనిర్వచనము తాము బహు కొనుట ఆంగ్లనీనులోని దానినే యొప్పుకొననను అందులోని చిన్న సవరణచే ఈదేశపు శాసనము లకు లోబడి యొప్పుకొనుట యగుటచేత ఇచ్చటి

శాసనకర్తలు అవసరముచొప్పున తగినచర్య పుచ్చు కొందురనియు వ్రాసిరి. ఈ వ్రాత పే రెత్తకయే నిన్నటిదినము వైద్యపరిషత్తువారు ఒక యప్పుత ప్రకటనమును ప్రకటించిరి. దాని భాషాంతరీకరణ మును మరియొకచోట ముద్రించితిమి. అందులో నొక డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు మాత్రమే కాక డాక్టరు సర్ ఎన్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారును ప్రభుత్వమువారును ఇరువురును లాగికొని తేబడి నారు. మద్రాసు మెయిలులో 1915 వ సంవత్స రము అక్టోబరు పదునెనిమిదియవ తేదిని సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి యుగవ్యాస మొకటి ప్రకటితమయ్యెను. అందులో వారు కణ్ణాశైట్టి గారి ఆయుర్వేద వైద్యాలయమునకు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు సాయము చేయుట సుభనూచక మనియు అం చెక్కునయర్థ మిమిడియున్న దనియు కణ్ణాశైట్టి కృష్ణస్వామి అయ్యరులవారి ప్రయత్నై క్యముచే తిరువల్లిక్కేణిలో ఆంగ్లవధాలయము కూడ స్థాపితమగును గాక యనియు చెప్పిరి! అప్పుడు బీదలకు వైద్యసహాయము చేయుటలో రెండువద్దతులును నొక్కటగా తోడ్పడగలవనియు నుడిచిరి యట. ఈమాటల నాధారము చేసికొని వైద్యపరిషత్తువారు మొదట కృష్ణస్వామి అయ్యరు గారి మీదికి దండు నెడలిరి యనుట నిన్నటి ప్రకట నముచే స్పష్టమగుచున్నది. వాదమునకయి ఆయుర్వేదవైద్యునికి వృత్తియందు తోడ్పడుట వృత్తి దోషమే యని యంగీకరించినను వ్యవస్థాపకుడుగా నుండుట తప్పుగాదని వైద్యపరిషత్తువారే యొప్పు కొనినారు కావున వైవాక్యములలో వృత్తియందు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు ఆయుర్వేద వైద్యులకు తోడ్పడుట యెచ్చట చెప్పబడినదో మాకు దోచ లేదు. ఎన్నిమారులు త్రిప్పిచదివినను ఆయుర్వేద ముకూడ నంతలో బలమున్నయెడల సభివృద్ధి యగును గాక యనుభావముతో డాక్టరు కృష్ణ స్వామి అయ్యరుగారు తమ స్నేహితులకు కణ్ణా శైట్టిగారికి తోడ్పడినారను అర్థము మాత్రమే స్ఫురించుచున్నది. కుర్రకు లిల్లుడగా మద్రాసు వైద్యపరిషత్తులోని ఘనపండితులు డాక్టరు సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి వాక్యాన? కే విధముగా నాధారములేదని ఏకితని వ్రాయ సాహసింపినారో యూహించ మాకు శక్యము కాక యున్నది. ఇట్టి తప్పు వద్దములుచేరికొని ఎల్లు డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు తమ స్నేహితులను సమాధాన మిచ్చు రమ్యుని కోరిరో అర్థ మగుచులేదు. పోనిండు కృష్ణ స్వామి అయ్యరుగారికి ఆమాత్రము ఆయుర్వేద పరభావమైనను నుండరా దందులేని అదియైనను చెప్పితిరవలెను. అప్పుడు లోకమునకు మన వైద్య పరిషత్తులోని వండితుల నిరంకుశత్వము బాహుట ముగా బోధపడును. కాని అంతమారము వారు సాహసింప లేకున్నా రనుటకు వారు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు ఆయుర్వేద వైద్యాలయమునకు వ్యవస్థాపకులుగా నుండవచ్చునని యిచ్చుకొనుట యే సూచించుచున్నది. ఇది యిల్లుడ ఆయుర్వేద వైద్యాలయమునకు వ్యవస్థాపకుడుగా నుండుట యనిన ఆయుర్వేద వైద్యునకు ఆతని వృత్తిలో సాయముచేయుట యగునో కాదో ఆలోచించ దగిన విషయమే యైయున్నది. ఇదియు నొక రోజు నిషేధము కావచ్చుననుటకు మనవైద్యపరిషత్తు

వారి దినచర్య అవకాశ మిచ్చుచున్నది. వండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి కళాశాలలో విద్యనేర్చు టకు కొక సమూదైన పాశ్చాత్యవైద్యపట్టభద్రుడు వైద్యపరిషత్తువారినుండి అనుమతి వడసిన యట్లు తెలియవచ్చెనే. అదియు హుళిక్కియేనా? అట్లుగు నేని మన వైద్యపరిషత్తువారు దేశీయపద్ధతులను జూప చూచుచున్నా రనుటకు నింకను సందియ ముండునా? ఈ వైద్యపరిషత్తునకు రూపమిచ్చిన శాసనము రద్దకావలసిరదనిచెప్పేదా ఇక యాందో ళన జరుగవలెను. పాశ్చాత్యభూములలో ఒకే వైద్యపద్ధతి సర్వసామాన్యముగా నుండుచోట నమూదైనవారు కానివారిని వెట్టుకొనిన కార్య ములు నెక్కువ కాని మూడు ముప్పుపద్ధతులు గల ఈభూమిలో అట్టి విభేదముపెట్టుట అరాజకము నకు దారి యని నాడే తెల్పితిమి. శాసనసభలోని యువవ్యాసములలో నన్నిటను ప్రభుత్వపక్షము నుండి ఈ నమూనాశాసనము ఒక్క పాశ్చాత్య పద్ధతికి సంబంధించినదే యని పలుమారు వివరింప బడినను నేటిదిన మింత గంభీరగోళము సంభవించు టయే ఆ శాసనముయొక్క యవస్థ తను చూటు చున్నది. డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారి అప్పీలు మీద నుత్తరువు పాలించుచును గూడ మన స్థాని కాధికారులు సందిగ్ధముగానే ప్రవర్తించినారు. నాడు పూర్తిగా నన్ని విషయములను విరుద్ధింపనందున వైద్యపరిషత్తువారు నేను విరుద్ధింపింప తలపెట్టి నాడు. ప్రభుత్వమువారు మరి యేవిషయమును ఆలోచించ సవరణములేదనిన సందర్భమును గూడ వైద్యపరిషత్తువారు తమ పరముగా సమన్వయము చేసి చెలరేగి విప్రభుంచి దేశీయపద్ధతులమీదికి దం డెత్త నారంభించినారు. సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి మాటలకు తప్పువద్దము చేయుట యొకటి, డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు మొదట చెప్పి నట్లే కుదరకు చెప్పుచున్నను ఏదో అందులో మార్పు కలిగినదని లోకమును భ్రమింపజేయు జూచుటయొకటి ప్రభు త్వమువారి సందిగ్ధ వాక్యములను తమవరములుగా నాలోచించుట యొక్కటి తామే 'ఈదేశపు శాస నములకు లోబడి' యని వ్రాసికొనిన నియమము నకు 'ఆంగ్ల నిర్వచనములో' నిక్కడలేని శాసన ములచేర్చు అగుపించు చున్నది. అవియిచ్చుట లేవు గాన వానికి సంబంధము లేక యనుమాత్రము మట్టుకే" యనువర్ణమును వ్రాయజూచుట యొక్క టి తమలో గొకనిచే వక్రీకలకు వ్రాయించి తుద కధికారము కలదు కదాయని తాము డాక్టరుకృష్ణ స్వామి అయ్యరు మాటలను కాదని ఆతనియశము చేసుప దలుచుట యొక్కటి యిని యెల్లయును మద్రాసు వైద్యపరిషత్తు వారి మితిమీరిన యధి కార విమోహాత్మమును అక్రమ మార్గ పశత్వ మును వెల్లడిచేయు చున్నది. మరల దేశస్థులు మేల్కొంచి ఆందోళన సలిపి ఈవర్తలు అనిహ్య ము లని వ్యక్తపరచి ప్రభుత్వమువారే నమూనా శాసనమునకును దేశీయపద్ధతులకు ఏలాటి సంబంధములేదని వ్రాతములకముగా ప్రకటింపించినా గాని దేశీయపద్ధతులకు ఇచ్చటి స్వల్పగౌరవమైనను మద్రాసు వైద్యపరిషత్తువారు ఉండనియె రనుటకు సందియము లేదు. వీని కభివృద్ధి మార్గములే లేక చేయవలెనని వారు కంకణముకట్టి యుండుటయు స్పష్టము. కావున దేశీయపద్ధతులనుపాత్రులు బాగ్ర త్త పడవలసియున్నారు.

స్థానిక ప్రభుత్వము - తీర్మానములు.

మన స్థానిక శాసన నిర్మాణసభలో నిన్నటి దినము చేర్చబడిన తీర్మానములవలన స్థానిక ప్రభుత్వ సభ్యులకును మన శాసనసభ సభ్యులకును గల పరస్పర సంబంధము వ్యక్తమయ్యెను. మన సభ్యులు చెప్పినది చెప్పుచుండిగనే ప్రభుత్వ సభ్యులు ఎవరొడ్డుట యొక యాచారముగా కన్పించుచున్నది. కా॥ ఎ. ఎన్. కృష్ణారావుగారు విశాఖపట్టణము, నెల్లూరు, కర్నూలులలో జరిగిన కార్యక్రమములపట్టికలకు రు 9000 లు ప్రత్యేకించి పెట్టవలసినదని యుపక్రమించిరి. కా॥ శివస్వామి అయ్యగారు కృష్ణారావుగారికింటి ముందు మాట్లాడుచు రిజిస్ట్రేషను శాఖకు 4 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినవియును ఇదమితముని నిర్ణయించక ఈ ప్రభుత్వములో రమారమి గుమస్తాల జీతములు పెంచుటను ముఖ్యముగా నాలోచింతుమనియు చెప్పిరి. కాబట్టి సహజముగానే శివస్వామి అయ్యగారు కృష్ణారావుగారి యుపక్రమము నామోదింతురని యంద రెండు చూచియుండురు. కాని అంత సులభముగా పని సాగలేదు. కా॥ శివస్వామి అయ్యగారు మొదట నొకయెత్తు ప్రారంభించిరి. ఇప్పటి ఏర్పాటు సబ్ ఆఫీసుల సంఖ్యను బట్టియు లిప్తీర్ణమును బట్టియు అధికారుల సంఖ్యను బట్టియు చేయబడుచున్నదని చెప్పి ఇప్పటివద్దటి కార్యానుకూలమైనను కాకున్నను ఆశాభాధికారి మాట తాము మన్నింపక తప్పదనియు మరు ఇప్పటివద్దటి కార్యానుకూలమని యభిప్రాయపడుచున్నారనియు వాదించిరి. గౌరవనీయ సభ్యులకు నిది యెట్లు తోచినో గాని లోకమునకు మాత్ర మిట్టివాదము కా॥ శివస్వామి అయ్యగారి ముఖమునుండి వెలువడుట హాస్యాస్పదముగా కన్పించకపోదు. అయిన వెంటనే శివస్వామి అయ్యగారు ఒకవేళ ప్రజలకు ప్రస్తుతవద్దటి కృష్ణముగా నుండవచ్చును కావున సివిలయ సంస్కరణము యుద్ధానంతరము విచారించుచునున్నచే పెదవులవరకు వచ్చిననగవు చూపరులకు లోపలనే యణగిపోయి యుండవచ్చును. నిజముగా ప్రజల కిబ్బంది యని అభిప్రాయపడు నప్పుడు రు 9000 ల వసతి యుద్ధాంతమువరకు నేల వేచియుండవలె నను ననుమానము చేపడురులకు దోచవచ్చును. అదియు అడ్డుమాటయే. కా॥ కేశవపల్లెగారు, బి. ఎన్. శర్మగారు, ఎన్. కృష్ణారావుగారు గట్టిగా ప్రశంసించు నప్పటికి కా॥ శివస్వామి అయ్యగారు ఉపక్రమమును ఆలోచింతుమనియు కార్యక్రమమున బెట్ట చూతుమనియుచెప్పి ఉపక్రమము నుడసంహరించుకొన వలసినదని కోరిరి. ఇంతిడూర మొప్పుకొనిన పిదప ఉపక్రమము నేల యంగీకరింపరాదో మా కర్తవ్యమగుట లేదు. కా॥ చిదంబరనాథ ముదలియారావుగారు పెదకుడు రుసుముల విషయమున తెచ్చిన తీర్మానముగూడ ప్రభుత్వమున రంగీకరించుచునే ఉపసంహరింపబడినది. కా॥ శివస్వామి అయ్యగారు తాము బహుత్వరగా విషయ మాలోచింతుమనిచెప్పుచు మిక్కిలి యుత్సాహముతో పనిచరువును మని తెలుపుచు 1916-17 లో పూర్తి కాజేమో యను సంతటి భయముండుట ఏల సంభవించినదో తెలిసికొన లేకున్నారము. కా॥ రామచంద్రరావు రామయ్యగార్లు తెచ్చిన పోలీసుశాఖా తీర్మానముల సందర్భమునను ప్రభుత్వసభ్యులు సక్రమముగా నడచికొని రని చెప్పలేకున్నాము. రామచంద్రరావుగారు పోలీసు వ్యయముపై గినదని చెప్పిరి గాని గొప్పములు చూపలేదని కా॥ సర్ హోల్లెస్టర్లు అల్లుగారు చెప్పిపోవచూచిరి. అయిన కా॥ బి. ఎన్. శర్మగారిచే బాగుగా నెదుర్చబడిరి. అనధికార

సభ్యులు కార్యమార్గములు చూపలేకుండుట ఇష్టములేమిచే కాదనియు ఉబ్బవచ్చుచున్నదియు పోవు నట్టియు తెరువులు వారినుండి డాగియుండుటచే మాత్రమే యనియు స్పష్టముగా బల్కినారు 26,000 వేల కనిపిచిలు లున్న యప్పుడు శాంతికి భంగమురా లేదనియు నేను ఈసంఖ్య ఎవరోపరిగి యున్నను నేరములు మాత్రము తగ్గలేదనియు ప్రతిపోటు పోడిచిరి. సర్ హోల్లెస్టర్లుగారు మరల మాట్లాడుచు పోలీసుశాఖలోని హెచ్చుదల తాము తెచ్చిపెట్టుకొనవచ్చును ఈరాజధానియొక్క మేలు నకు వచ్చినది కావున నెరుకు పల్లరావనిరి. నేరములు తగ్గక హెచ్చుద్రవ్యము వ్యయమగుట మేలైపోయినది యనియేనా యనుకొనవలెను. అది పోగా కా॥ రామచంద్రరావుగారు మరియొక లోపమును గూడ స్థానిక ప్రభుత్వములో జూపి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆర్థిక నిర్ణయములలో మన రాజధానికి వన్యామును చేయుచున్నారని మన పక్షప్రతినిధి ఇండియా శాసనసభలో వాదించగా మన స్థానిక ప్రభుత్వమువారు మొరపెట్టుట లేదని ప్రత్యుత్తరము వచ్చుట కేమి కారణమని యడిగిరి. ఇందుకును ప్రత్యుత్తరము లేదు కాని ఎవ్వరో యొక పోలీసువంశీకుడు 1000 జనులకు నొక భటుడుండవలెనని యభిప్రాయపడినాననియు నిజముగా 41,000 ల భటులు యుండవలసిన మద్రాసు లో 31,000 లే కలరనియు మాత్రము సర్ హోల్లెస్టర్లుగారు క్రొత్త యుగక్రమమును నుపన్యసించిరి. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుల గృహనిర్మాణములలో లక్షరూప్యములు వినియోగించి ప్రాధమిక విద్యకు పెట్టరాదా యని కా॥ నుజ్జురాయయ్యగారు ప్రశ్నింపగా ఏమి మద్రాసు రాజధానిలో విద్యకుచేయబడిన ఏర్పాటులు ఇతర రాజధానులలో చేయబడలేదని వాదించ ప్రారంభించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మంజూరు చేయకున్నను ఈ స్థానిక ప్రభుత్వము సంవత్సరము రెండేసిలక్షలు హెచ్చు వ్యయముచేయుచు పనిచేయుచుండుటకు మనము ఏమి కౌతల్యము కృతజ్ఞులుగానుండవలసినదే. అయిన కా॥ స్టూలర్లుగారు మన విద్యావసరములు తృప్తియైనవని గాని ఇతర నాగరక జేతములతో బోల్చుకొనుటకు మనకు వీలున్నదని కాని యనరని విశ్వసించుచున్నాము. కావున నీసమస్యను పరిశుద్ధాధిక శాఖలలోని మరి యిట్టి సమస్యలను జూపక ముంచుకొని ఆర్థిక సభ్యత్వము వీర కున్నంతలో నిరాజధానిని పోలీసు రాజధాని నొనర్చి వైవకుండురు గాక యని కోరలేగియున్నది.

జిల్లాబోర్డులకు గ్రాంటులు.

1916-17 వ సంవత్సరపు ఆదాయ వ్యయపట్టికలో ప్రత్యేకము జిల్లాబోర్డుల సహాయార్థము రు 16,32,657 వంశి పెట్టబడుటకు ప్రత్యేకించి చూపబడినది. అందులో రు 7,44,179 లు మన తెలుగు జిల్లాబోర్డుల పక్షానకొంటికి చేరనున్నది. వై పడునాడులకు లల్లర్లలో కొంత ప్రత్యేకము దక్షిణకన్నడకు మళయాళము జిల్లాలకు చెందునది ఎలయన నాజిల్లా ఆజాకు వైబడి మరియొకటిగా భూమి పెన్ను వైచిగొని యున్నది. గాంటులు పంచిపెట్టుటలో ఆయామండలము 1914-15 లో కనూజుచేసిన భూమిపెన్నున నాలవలకు ఎంత యశులు యాలోచింపబడినదట. అయిన బీజిల్లామైయెడల దాని పేదరికము నాలోచించుట లేదని తెలిసింది. ఇది మాకు సమయక పద్ధతిగా తోచలేదు. ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణ మార్గ చింతి చేదల నిభివృద్ధిచేయుమార్గముగూడ నిర్ణయించు రని కోరుచున్నాము.

తెలంగాణ కేసు:— కేసులో మద్రాసు అగ్రిమెంటుకు వారసాని కుక్కారామునాడు నిర్దేశించిన విధమునదే. తాను నిర్దించుచున్న ప్రభుత్వమువారికి గాల్పబడినది దోస్తాల్లు సమ దిగువకొత్తలో తెలియజేసి హైకోర్టులో తన్నుతానే కా జ్యుజింటిని తెలియజేసెను. అందువలన దోస్తాల్లునకు వై అసత్యప్రమాణమునకు మరల కేసుచేయబడినది. సమీపమున నుండు భద్రుల్లాసుపేజిట్టిగారిచే నీ కేసు విచారణచేయించ వలసినదని హైకోర్టువారు నెలవిచ్చిరి.

ఎ. సి. హంకిమగారు:— నైజాముపోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలు, హంకిమగారు ఆరోగ్యవంతు లగుచున్నాడు.

జిల్లా బోర్డు:— 14వ జిల్లా బోర్డు జిల్లా కలెక్టరు 18,19 తేదీలను జిల్లాబోర్డుకు కూతును. అనిదెండున్ను ఆగ్రాసాధికర్యము వహించును.

మెయింట్లీమరు బొంబాయి చేరుట:— మల్లాను అను మెయింట్లీమరు క్రిందటి నెల 25 వ తేదీ తులసాలోను 88 గ్రుకు ప్రియాజితలతోను నేటి ఉదయమున 6 గంటల బొంబాయి నాకాళియమును చేరెనది.

బంధక వాగ్దానము:— బంధక వాగ్దానము నెత్తినేను కలసిందని హెచ్చరించు మాలక్కుగారి తీర్మాన మొకటి ఈనెల 20-వ తేదీ సామాన్య కానకసభలో చర్చింపబడును.

జర్మనీనుండి రసాయనిక వస్తువులపట్టిక యిత్తిం చుట:— సహాయకు కాసిను మాన్యుగ అశ్వశాస్త్ర జర్మనీ నుండి వైరస్సువుల దెప్పింప నుత్తర ప్రత్యుత్తరముల జనువు యందెను. ఇందుకుగా వరసికి 8 మానములు కలిపివరకు తైదు విధించబడినది రంగూనుగజెటులో ప్రచురింపబడినది.

రాజీయా నుమానితులు:— ఇది వరలో కలకత్తాను స్తుకు ప్రజేతముల నిట్టివారు 28 వ ఆరెన్సు చేయబడిరి. వీరున్న టిదినుమన కమిషనరు గారియెడల పెట్టబడి నిడుదలచేయ బడిరి. విడుదల చేయబడినవలననే ఇండియా రక్షణశాసనము గ్రిద వారి మరలఆరెన్సు చేయబడిరి. వీరిలో డాక్టరు యస్. యచ్. నేనుగ ప్ర ముఖులుకారు కలరు.

మెయింట్లీమరు:— గతనెల 20 తేదీ రిపాలతో కాష్మీరనాథ ఈనెల 7-వ తేదీ మాకేర్నె చేరెనది. సార్ నెట్ మెయింట్లీమరు బొంబాయినుండి ఈనెల 12వ తేదీ ఆకివారమునాడు కలలు 11 గంటలకొనివెళుచు బయలుదేరి నది. ఈ నాక హిందూజేతపుత్రులమున 170 మంది ప్రయాణికులను తీసికొని వెళ్లినది.

హార్దింజి ప్రభుత్వనకు విమర్శన:— మెల్బోర్న్ నుండి రమణ జరుపబడు తోటపండున శ్రీవారిం విడుకొలుపు పత్రి యను 22వ తేదీని సమర్పించుటకు ఇదివరలో ఏర్పాటు చేయబడి నది. ప్రస్తుత మాయత్సవము 25 తేదీకి మార్చబడినది. కాకిం బబాదు మహారాజామన్న గుమస్తాని ముఖలకపి ఒక ప్రత్యేకసం ఘముగగూడి విడుకొలుపు పత్రియను తయారు చేయుచున్నా రు. హిందూజేతమునందలి వివిధభాగముల ప్రతినిధులు సమా జేతమై ఈపత్రియను గొంపోయి హార్దింజి ప్రభుత్వ కిత్తురు

నంగళాతీయులకు బాలికను గాపాడుట:— గతేక గాడం పేరందిన యస్. సి. దేవు అను పత్రికు ఆకివార ముద యమున నొక బాలికయొక్క ప్రాణముల గాపాడెను. ఈ తడు ముగ్గీ నది కడ్డముగ నీడ ప్రత్యక్షించుచుండ పడవలోనుండి బాలిక యొక బాలిక నీటబడినది. నానిరు లావెను గాపాడ నీట్టుట తప్ప లేదు యత్ని మొనరింపలేదు. బాలిక ఏటి నడు మకు గొట్టుకొని పోవుచుండెను. వెంటనే దేవుగారాప్రతేక మన కీజుకొనిపోయి ఆ పిల్లను గాపాడిరి.

కడప రామకృష్ణ సమాజము:— కడపలోని రామకృష్ణ సమాజము పరమహంస జన్మనీన మహాత్మ్యములు 18-19 వ తేదీలయందు జరుపుచును. మద్రాసు రామకృష్ణ మిషన్ ఆధ్యక్షులగు శ్రీస్వామి సర్వానందులవారు ఆగ్రాసాధికర్యమును వహించె కార్యక్రమమును జరిపెదరు. మద్రాసుపాలకుత్రికాక సంపాదకులగు పి. ఎన్. శివరామయ్యగారును. పి. వేంకట రంగరావు, ఇంగ్లీషుగారును ఏ నారాయణయ్యగారు తెలుగు లోను, ఖాన్ బహుదూరు హెచ్. ఎన్. ఎ. యస్. మాజు మయ్యగారు హెలు గారు ఉరుగుచును ఉచిత్యునించెదరు.

అమరీకాభోద్యోగుల ప్రాతినిధ్య కలకత్తా:— ఈ నెలముఖ్యంగా గాడేరా మామము నీ సమాజేతమునకు మా॥ క్లామహిలు గా రధ్యతులుగ నుండురు. ఆ సభికు అట వీశాఖా ఇన్స్పెక్టరు జనరలు గారును ఆ సామ బిల్లు బిల్లు గు అన్న రాష్ట్రముల ఫీల్డ్ క్యూర్యులకును పట్టెదరు. ఈ సంఘమునకు చేరిన రసాయనిక పరీక్షాసాధ్యులు కా కనాయ నిక పిత బోధకుడగు పూర్ణ సింగు ఎఫ్. సి. ఎస్. గారు తయారుచేసిన సా లి సి లి వు ప్రావీణమును పోలికేతును అన్నిరినును వీరు చూచెదరు.

జర్మనీ మహా సంగ్రామము

జర్మనీలను పూర్తిగ నసింపజేయవలెనని జపానువారు పట్టుబట్టుట

ఎన్నఁదా మాకు స్మృతి తప్పుట—వ్యతిరేకులగు తురుష్కుల కలవరము

గ్రీసురాజుగారు సోనికాప్రయాణమును మానుకొనుట

మొనపాటమీయలో నీరుదొంగకపోపుట—జనరలు ఎయిల్బురుగారు వెనకకువెరలుట.

ఇంగ్లాండు

యుద్ధములేయు పటాలములు.

లండను మార్చి 11.—యుద్ధముచేయుట కంగీకరించిన వైదొలిగి శత్రువు తనమునుగాను యుద్ధముట్టి వేతనమును సేర యుద్ధము చేయుటకు యుద్ధముచేయుట కంగీకరించిన జపానువారు కేవలముబద్ధులు.

జనరలు బాంగుగారు

లండను మార్చి 13.—సప్త యుద్ధాన్నిహతు డైరెక్టరు బడికి మేజరు బంగులూగుగారు రాజీనామా దాఖలుచేసిరి.

కాంతి

ఫ్రాన్సు

జర్మనీయుల ప్రకటనము.

లండను మార్చి 11.—జర్మనీయుల నుతన సేనాపతి మునైన్ ఫ్రెంచివారి తీవ్రప్రతికారము లొనర్చి వాత్సల్యమును బట్టుకొనిరి. దోశామాంటునకు వడసును దస్తపున కాగ్నెయ మును యుద్ధము చేయుటకు ముందునకు బోలిమి అని చెప్పిన లో ప్రకటించబడెను. జర్మనీయులకావ్యము తమవై బడలేదని ఫ్రెంచివారి ప్రకటనమున భృశముగుట గమనింపవలసింది.

గ్రీసువారి ప్రకటనము.

పారిసు మార్చి 11.—వాత్సల్యముయొద్ద ఫ్రెంచివారి ప్రతికారము లొనర్చిన జర్మనీయులు గావించిన ప్రకటనము అత్యంత. ఈ దుర్గ మొకప్పుడు శత్రువులస్వాధీనముకాలేదు. పరాములకొరకు దానిని గోల్పోలేదు. చురుల ప్రతికారము లనర్చి కళవరము కొనలేదు.

జేరికు మార్చి 18.—వెర్మను కుత్తమున కదాని యుద్ధము జరిగెను. వైదొలిగి దోశామాంటు నోవరు ప్రదేశములలో ఫిరంగులకు యుద్ధముచేసినది. మూలాన్ విల్, రోన్నా క్లృబు, వెర్మను తూర్పుభాగమునున్న పరామువారిశత్రువులు. రంగమునంతయు ప్రతిభ్యవించి సేన. బోయిను కిటిలోనొక పరామునకు యొక జర్మనుకందకమును గుళువుబట్టుకొని వెక్కిరించి జర్మనీయుల కైదీలొనర్చెను. కాన్స్టాన్సుకంద పరాము నిమానశత్రువు బాంబులపెసెను. ఆకారమున రి బోట్ల నిచ్చుటకొనెను.

జర్మను ఫ్రెంచివారల ప్రకటనము

లండను మార్చి 12.—రీయన్సు నాయకత్వమున జేయు గజముల విజృంభణల యొక స్థానమును విల్లి ఆహాయి భద్ర సాక్షును పటాలమువారు వైబడి చాని బట్టిన జర్మనీయులు బ్రకటించిరి. కాని యీ స్థానమును వెంటనే మరల స్వాధీన బరచుకొంటిమని ఫ్రెంచివారు బ్రకటించిరి.

జర్మనీయులకు గలిగిననష్టము.

లండను మార్చి 11.—వెర్మనుయొద్ద జర్మనీయుల సేనలో కోబు 1 కి 1 కి వేలమంది నష్టమైనది న్యాయాత్మక పాఠాలు ప్రతిక సంకటలలో పోనినానన్న యాతడు లెఖన చేయుచున్నాడు.

జర్మను సేనభ్యంతరముగుట.

జేరికు మార్చి 18.—వెర్మనుయొద్ద నష్టములు స్పష్టము అని జర్మనుముద్రాములు తమప్రజల నమ్మించుచుండిరి. అధున సత్తును 2 కుత్తలసేనయైన జర్మనీయులకు నష్టములు ముంద కలెనని ఇటలీయులు వాదనచేయుచున్నది. వాత్సల్యము వై జర్మనీయులు కుడిపొయిల్చిన మాట్టడియందు వారికధిక నష్టములు గలిగియుండవలెను. జర్మనీయుల మేలిసేన మును భ్యంతరమొనరించుచుంటిమని వారిభిప్రాయమున సేనకుండిన ఒకవైదిక కర్మవర్జుడు వాగినెనని అధికారులు ప్రకటించిన విమర్శనమున కలదు.

రుష్యా

రుష్యావారు మాండునకు బోవుట.

లండను మార్చి 11.—సమాధిప్రతిభా కేళముల చర్య నడుపుచున్న యొకవైద్యమువారు రిజానుదాటి పదిమైళ్లవరకు బోయి యున్నారని వెల్లొగ్గియు యుద్ధాగ్రములు దెబ్బ చున్నాడు. (రిజా అనునది నల్ల సముద్రతీరమున పెరివిజాండు నకు తూర్పున 51 మైళ్లలో ఉన్నది.)

రుష్యావారి గమ్యస్థానము

లండను మార్చి 11.—కుమ్మ సామ్రాజ్యమును రెండు భాగములుగ్రహింపబట్టె ఆర్మీనియలోని అల్లెగ్గాండెటను బట్టుట రుష్యావారి యుద్ధేతమైనట్లు అని వాషింగ్టను విలేజు న్యాయాత్మక వైయుపత్రికకు వ్రాసెను.

(అల్లెగ్గాండెట యనునది ఆసియామైననునకును సరి యాతును ఉధ్యుతమును నుళువునున్న యొక శత్రుస్థానము— ఇది వై పగ్గిమునకు నూరు మైళ్లు తూర్పునకున్నది.)

కాంతి

గ్రీసు

అగ్నిహోత్ర వివర్త.

ఏథెన్సు—మార్చి 11.—బాద్షాకు యినుపవారి కంపెనీ వారికి ఆదాబాలోనున్న కిచ్చేరిగ్గుహముల అగ్నిహోత్రము వలన భయపెసెనని ఇండులకు నికోఫులకారకులనుచున్నాడు.

కాన్స్టాన్టినోపల్ రాజుగారు

సలూనికాకు బోకుండుట.

లండను మార్చి 11.—మీడు సలూనికాకు బోయినవో మిత్రమునవలెయెదలకై హత్రును బ్రకటించినవా రనుచురు. ఇట్టిది మామనికోధకార్యముగ మేము గణించుచుని జర్మనీయచక్రవర్తి కంటింపినచువలన కాన్స్టాన్టినోపల్ రాజుగారు సలూనికాకుబోవుటను మానుకొనిరి.

కాంతి

బల్గేరియా

బల్గేరియాలో అసంతృప్తి

ఏథెన్సు—మార్చి 11.—బల్గేరియాలో ప్రజల లభం కుప్పికొందియున్నాడు. సంధిచేసుకొనవలెనని ప్రజలుచేయు నభిలష వైనికోద్యోగులు దాక్షిణ్యముమోలి యణగద్రొమ్ము చున్నాడు.

బల్గేరియా రుమేనియాసరిహద్దులందు బోరాటము.

లండను మార్చి 13.—రజేబోయొద్ద బల్గేరియా సరిహద్దులందున్న కాకలిభుటోకకు రుమేనియా హద్దసంహన్తు యొకపదనలోనుండి సరికల వెక్కిరించుచున్న రుమేనియా యోధులకు తుపాకి బాతుచేసెను. ఈయోధుల బల్గేరియా వారి తీరమునకు బోవలసినదని అస్ట్రీయావారియొద్ద నావలోని వా రాజ్జాపించిరి. కానియోధ యధికారులందరికీయ్యకొననందు వలన వారు ఓడమీద ఫిరంగులనుబాతుచేసిరి. రుమేనియా వారి భటులు పగ్గిలికారముగావించిరి. ఇరువారులవారిలో ననేకులు నష్టమైరి. అనిబడెన్ననుండి డెయిలీ మెయిలుపత్రికకు తంతినచ్చెను.

కాంతి

మొనపాటమీయ

జర్మనీయులయెడ జపానీయుల అభిప్రాయము
టోక్యోయొ మార్చి 13.—జర్మనీయులు కుట్రచేయు చుండిరి. కాని ప్రజలందరు ఆంగ్ల జపాను రాజ్యముల మెత్తి యుండే సాహజుత్వము కనుపరచుచుండిరి. జర్మనీ కేళమును అనుగంటింపవలయునని జపానీయుల కోరికయని యాటరు ఏజెంటుతో ప్రసంగవశమున ఓ మామూలభువనెను.

కాంతి

జపాను

జనరలు ఎయిల్బురుగారు వెనకకుబోవుట
లండను మార్చి 12.—ఈ నెల 8 వ తేదీని జనరలు గారు ట్రెగ్గినది కుడిగట్టునకు 8 మైళ్లదూరమున యుద్ధా

ర్యములజరిగిరి. కాని నీర్లుచిక్కక మీద వెనుకకు మరలివచ్చి రిజనరలుతమ గారు తెలియజేసి ట్లు ఉద్యోగులనుగ్రహరించిరి.

కాంతి

జర్మనీ

జర్మనీయుల నొకాదళ గమనికలు

లండను మార్చి 11.—జర్మనీయుల నొకాదళ మిటికల బయటికి వచ్చెనని దెలిసెను గద. సముద్రమున మరల మందు గనుల బెట్టుటకై యది వచ్చియుండ వచ్చుననుచున్నాడు. జర్మనీయుల విధానమున మందు గనుల పరులు విస్తారముగ నుపయోగింపబడుననుచున్నాడు.

కాంతి

టర్కీ

డాద్లెనెల్లులోని గనులను దీయుట.

ఏథెన్సు—మార్చి 11.—జర్మనీయు జలాంతగ్రాములు నల్లకముద్రములోనికి బోవుటకుపల పుట్టు డాద్లెనెల్లులోని మందుగనులను దీసివేసిరట.

కాన్స్టాన్టినోపల్ లో జనులకలవరము.

లండను మార్చి 11.—కొరతనమువారి ప్రతికటులను దినమును కాన్స్టాన్టినోపల్ లుందు వ్యతిరేకముగ నల్లరులను పురికొల్పుచున్నాడు. ఈకలవరములకు రక్షకభటు లుచాలే యెడకున్నాడు అని మార్చి 10 ను బోవునకు ఏథెన్సువిలేజుకు వాగియుచున్నాడు.

ఎన్నఁదామా

ఎన్నఁదామాగారి సేనకు హత్యగావించ బ్రయత్నించి నదియు తనివరవివరములను దెలిసికొనలేదు. ఆయన స్మృతి దప్పియున్నాడు అని సి. వి. వి. గెజెటునకు వార్తవచ్చెను.

సరసమోహనసభ నాటక ప్రదర్శనము.

సభవారు గతవిజారము సాయంకాలమున నుపసేద్య నాటక గ్రంథకర్తలకు కృష్ణమాచార్యులవారి సానితీ నాటక మును ప్రదర్శించిరి. నీటిలో రంగులపిర్మములు కొరయడ దగ్గియున్న వి.కోవ్వరస ప్రకటనమున నుమారిసాత్రధారి కొంత వరమొక్కతొనీయుముగ వచిచేసెను. నాయకీ కొయ్యలగుసాని తీవ్రత్యంతతుల పాత్రధానిని సంగీతమున కత్తిధికముగ పాగి ధావ్యత కొనగిరి. వాచివ్రులకు గావించుచుమావినప్పిళ్లకు ప్రకంసనీయులైనను నాటకమున ప్రధానకు భావచేస్తా ప్రకటననుండు వీరు చాలవరకు కృషిచేయవలసి యున్నాడు ఈహితోపదేశమును తక్కినపాత్రధారు లందరను గమనిం తురుగాక.

మొత్తముమీద పాత్రధారులందరకు సంగీతమున ముగిసి లేలుటచే నారిసోట వెడలుటలేనో వారి ముఖమున కనబడు భావమేమో నభ్యుల కనుసంతయును గోచరము కాలేదు. ఈ జోటును వీరు సవరించుకొని సంగీతమును, సహాయమాత్రముగ నుపయోగించుకొని రస సుభోకటనమునకు ప్రాధాన్యమొసంగి తమ సంఘమును ఉన్నతస్థితికి గొని, వత్తురు గాక యని కోరుచున్నాడు.

విక్టోరియా సాంకేతిక పాఠశాల:—ఈనెల

24-వ తేదీ కుక్కవాడను సాయంకాలము 5 గంటలకు ఎ. జి. మా. కాన్వెన్య గారి అధ్యక్షతకొంద పాంథి షన్ రోడ్డునకున్న విక్టోరియా సాంకేతిక పాఠశాలనుండియు వై పాఠశాల సాయంకాలమున జరుగును.

కోరికార్దము తన్వ:—ఈనెల 18 తేదీనుండి ఆర్. మెహ్తాకన్వగారు కొండొకకార్యమునకు నియోగింక బడుట వలన ఆమెస్థానమున వైదాపేటలోని ఉపాధ్యాయ కళాశాలనుండి కిందరుగార్తను విషయములనుపర్యవేక్షించుటకు కోరికార్దమునకు నెలకు రెండువందల రూపాయల జీతమువై నియోగించిరి.

మదరాసు కార్పొరేషన్.

1916 వ సంవత్సరం మార్చి నెల 20-వ తేదీ సోమవారము మధ్యాహ్నము 12 గంటల సమయమున 1916-17 సంవత్సరమునకు కావలసిననాణ్యముగు ఉలవలు శుభ్రముయినవి సప్లము చేయుటకు గాను పెట్టుకొనబడు క్రొత్తబుండురులు కార్పొరేషన్ ప్రసేదెంటువారు ఆలోచించెదరు.

కార్పొరేషన్ ఆఫీసు మదరాసు
పాల్డు డిపార్టుమెంటు,
11 మార్చి 1916.
కె. రాఘవేంద్రరావు
బి. ఎ; ఎం. బి. సి. ఎం.
ఆఫ్ఫీస్ పాల్డుఆఫీసుకు

చెన్నపురి శాసన సభ

నిన్నటి దినచర్య

నిన్న సాంఘికాలను ఫలహారమున తరువాత శాసన సభకు తిరిగి సమావేశమైరి. పోలీసు ఖర్చులకు పరిశోధన సామ్య ఇయ్యవలసినదని ఇండియా దొరతనమువారిని కోరుటకు రాజచంద్రారావుగారు తెచ్చిపెట్టినట్లు సభ్యుల యంగీకారమునకు వచ్చినప్పుడు ఓడిపోయినది. 16 నుడు తీర్మానమునకు అనుకూలముగను, 23 వ్యతిరేకముగను మట్లాడిరి.

పోలీసు ఖర్చులను రూపాయ 3 లక్షలరూపాయలను కర్ణించి ఆసామ్యుల గ్రామములలో కొద్దువేయించుట కిచ్చి వలసినదని కే. రాజయ్యగారు ప్రతిపాదించుచు 24 వేల నుండి పోలీసుసంఖ్య 32 వేలకు పెరిగినదని తెలిపిరి. కాని స్టేబిలిటీ 4 వేలనుండి 5 వేలకు పెరిగినది. కాని 8 రూపాయల వంతు సజీతము నుట్టుచున్నది. పీఠంపై పని చాలించుకొనవలసినదని కోరెనయెడల 84000 రూపాయలు కలిపినప్పుడు, తలిమృత్యుకొనిపోయినట్లు ప్రారంభమునండి వజీరూపాయల బీతము ఇయ్యవచ్చును. సామ్య కలిపినట్లు ఉపాధినికొకటి మున్నది. తాత్కాలికపునీపుం దిని తీసివేసినందున 120,000 రూపాయలు మిగులును. తాత్కాలికపు సీపుంబిని వేయవలసినదని నుండిరి.

దొరతనమువారికుటుంబ సర్వోన్నత మూలమున సమాధానము చెప్పి, దొరతనమువారు యువరాజు ఖర్చుచేయుచున్నారని, కనుకరచేదనిరి. పోలీసుకమిషనరువారి సిఫార్సులను నడుపించి, పోలీసుల పునర్నిర్మాణముచేయు ఏర్పాటులను అనుమతించితిమి. పోలీసుసంఖ్య 30 వేలనుండి 35 వేలకు పెరిగినదని తెలిపిరి. ఈసంఖ్యని కేంద్ర-వో ఎక్స్-వో నిర్ణయించివేయవలెనని. వేయవలసినది 6 లక్షల కోక కాని స్టేబిలిటీ వంతు సజీతమున ఉండవలయునని, పోలీసు వ్యయ చొర సంస్కరణమునకు అనుభవమున్న కా కొకరు తెలిపిరి. ఆ సంగతినిబట్టి మానసి యెడల, చెన్నరాజధానిలో 41 వేలనుండి కాన్స్టేబిల్ల సంఖ్యని యెంచుట, ఇప్పుడు 31వేలనుండే యున్నాను. ఇంతవలె యవసరము. తన సమీపముల పోలీసుస్టేషన్లను అందవలయునని ప్రజలు కోరుతున్నారు. కావున పోలీసు సంఖ్యని కర్ణించుట మంచి కాదు.

చెన్నపురి రాజధానిలో 41వేలనుండి కాన్స్టేబిల్ల సంఖ్యని నని మూలమున నడుపించి ఇప్పుడు లోటుగ నున్న వారిని భర్తీచేయుటకు రాను రాను దొరతనము ఖర్చుచు పాచ్చించుచు వచ్చినయెడల సమయము నుండునని శర్మగారు చెప్పిరి. పోలీసు కొత్త యేర్పాటులను సేరమున కర్ణించుట లేదు. కావున ఆ వద్దకును గురించి, తిరిగి యోచింపవలయునని శర్మగారు సూచించిరి.

41వేలనుండి కాన్స్టేబిల్ల సంఖ్యని అందవలయునని ఆదర్శముగ పెట్టకొనవలసినది, అందువలన ప్రజలను కష్టపరచు ము కృత్రిమముననియు, రాజచంద్రారావుగారు చెప్పిరి.

సంఖ్యని కర్ణించుటకు పోలీసుసామ్యము తగ్గదని ఆయా సంగతులను చూపించుటకు రాజయ్యగారు ప్రయత్నించిరి.

తీర్మానము వోటుకువచ్చినప్పుడు ఓడిపోయినది.

శ్రేణులకు సంబంధించిన ఖర్చులనుమై సర్. పి. ఎస్. కవస్వామిఅయ్యగారు ఉపకృమించి చిల్లరశేఖరుల యభిప్రాయముమై యోచనయు చున్నదని చిదంబరాధా మొదలయ్యగారు ప్రశ్నింప సమాధానిచ్చిరి.

బిల్లింగులను కట్టుటకై 9.15 లక్షలను నుడింపువేసిరి. శ్రాత్త యెలిమెంటరీ పాఠశాలలను పెట్టుటకై ఒక లక్షరూపాయలను అదనముగ ఖర్చుపెట్టింది అంతసామ్యుల బిల్లింగు ఖర్చులనుండి కర్ణించి భర్తీ చేయవలసినదని తీర్మానమును ఏ. నుబ్బరాయలు రెడ్డిగారు ప్రతిపాదించిరి. రయతులకు చదువు సంఖ్యలకు రావలెన్న పాఠశాలవిద్య వ్యాపింపజేయు వలసి యుండును. ఈయన సరము ను మూలము గారు గ్రహించి 1918-14 లో రెండులక్షలరూపాయల అదనముగ నుడింపువేసిరి. కాని తరువాత సంవత్సరములలో ఆసామ్యులను శ్రాత్తపాఠశాలలను పెట్టుటకు వినియోగించుట లేదు. ఉపాధ్యాయుల బీతములను కృత్రిమమునకు ఉత్తములను సేర్పాటుచేయుటకు 1-27 లక్షలరూపాయల సీమంత్సరము నుడింపువేసిరి. ఇంతఖర్చుపెట్టుచున్నామని, దీనిలోపాటు శ్రాత్త ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలను పెట్టించుటకు కొంత ఖర్చు చేయవలయును. పోలీసు సబ్ సెక్రటరీ బిల్లింగు

గులను కట్టించుటకై 2.06 లక్షలను అంచనావేసిరి. దానిలో నుండి ఒకలక్షసామ్యులకొని దాని కొత్త ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకొని వినియోగించవలయును.

ఏదో ఒక వద్దటి సమయించి విద్యార్థిమయములకు సామ్య ఖర్చుపెట్టుచున్నది ఒక చెన్నపురి దొరతనము వారే కాని ఇతరులు లేదని మూలముగ చెప్పిరి. రెండు లక్షల వంతున విద్యా విషయములకు కొన్ని సంవత్సరము కర్ణించుట మంచియే చేసిరి. ఇండియా దొరతనము వారప్పుడు రెండు లక్షలదాని యనుకొనిరి. వారింతవరకు అట్లు చేయవచ్చును మేము మాత్రము రెండు లక్షల వంతుననే ఖర్చుపెట్టుచున్నాము. రాజధాని ఆదాయము మొత్తముమీద లక్షలు కృత్రిమముగా దానిలో సగము విద్యాభివృద్ధికి ఇయ్యవలయునున్నది. 1914-15 తరువాత కొత్తగ ఇంచుమించు 3 వేల పాఠశాలలను పెట్టించితిమి. మామూలు లాగుననే 2 లక్షల రూపాయలను ఈ సంవత్సరము ఇచ్చితిమి. అంత కంటె అదనముగ ఖర్చుచేసి వీలలేదు. పోలీసు బిల్లింగులకు యేర్పరచిన సామ్యుల కర్ణించి యిచ్చుటకు వీలలేదు.

కొత్త మూలము కృత్రిమమునకు పాఠశాల విద్యను వ్యాపింపజేయుట అవసరమున ప్రజలకు శాస్త్రీగారు చెప్పిరి. వారునుకట్టుచుండిరి. ఒకకోటి నుండి విద్యాసౌకర్యములు లేవు. గత పది సంవత్సరములలో మాటికి 8 వంతులు జరగవచ్చు కృత్రిమము. కాని చదువుకొనవలసిన మాటికి 6 వంతులకంటె మెచ్చలేదు. ఇతర కారణముల పోషకులకు కొని నిజునము సామ్యుల విద్యకు ఖర్చు చేయవలయును. ఆమంచర్ల కృష్ణారావు. బి. ఎస్. శర్మగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

అప్పటికి 5-30నిమిషము లయినందున అంతటితో సభ ముగిసినది. రేపు తిరిగి 11 గంటలకు సభ సమావేశమవును.

నేటిదినచర్య

అసభ్యుల విషయచర్య

నేడు తిరిగి 11 గంటలకు చెన్నపురి శాసనసభ ప్రారంభమై ఆయనయవసరము చర్చించుచున్నది. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకు ఒకలక్ష అదనముగ ఖర్చుపెట్టవలసినదని అసభ్యులనుబ్బరాయలరెడ్డిగారు తెచ్చి తీర్మానమందర్భవన ఆ సభ్యులు కే. హెచ్చి స్టేషన్ గారు సమాధానము చెప్పిరి. ఎలిమెంటరీ విద్యాభివృద్ధికి ఇచ్చుచున్నసామ్యుల గురించి స్టేషన్ గారు చూచుకొని తద్వభివృద్ధి కీసామ్యు చాలియన్నదనిరి. మాదవరకొని ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలను వాల్లతరగతి పాఠశాలలకు చేయవలసిన యవసరమునుగురించి వారు తెలిపి మొదట పాఠశాలవిద్యను యెక్కువజేతు వహించుటమంచి దని తనకు తోచుచున్నట్లు తెలిపిరి. ఇందుకు రెండులక్షల అంతవరకు కొత్త పాఠశాలలకు ఖర్చుపెట్టవలయుటవల్లయును రెండులక్షలను పాఠశాలవిద్యను పెట్టవలసియుండును. ఇప్పుడు దొరతనమువారు కొత్తగ పాఠశాలలను పెట్టించడం అనుకొలేదు. అయినప్పటికి, ఎలిమెంటరీ విద్యాభివృద్ధికి వారెంతయో శ్రద్ధను వహించుచున్నారు.

1918-14 శాసన, 1914-15 శాసన ఇచ్చిసామ్యులరారు చంద్రారావుగారు తనవేల వేసినవినిసంవత్సరము అదనముగ నిచ్చుచున్న సామ్యుల సెంటరలకు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో న్నానులను కృత్రిమమునకు ఖర్చుపెట్టుచున్నారని రాజచంద్రారావుగారు ప్రశ్నించిరి. అందుమిత్తమై తనకు ఖర్చుపెట్టుచున్నారని వారిభిప్రాయము. పోలీసుబిల్లింగుల కర్ణించుటకు సామ్యుల లక్షరూపాయలకర్ణించి ఆ సామ్యులను పాఠశాలవిద్యను వినియోగించవలసినదని సూచించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు విద్యాభివృద్ధిచున్నామని గానియు విషయమై, రాజచంద్రారావుగారు చూచుకొనియు ప్రయత్నింప విద్యాసంబంధములలో తక్కినరాష్ట్రములలో నమూనాగ చెన్నపురిరాజధానికి గానియుఇచ్చుటలేదని చెప్పిరి. కావున ఆ సంగతిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయు వలయును.

అసభ్యులు సరసింపరావాలగుటకై ముచ్చటించిరి. ఈ తీర్మానము సంగీకరించుటకు ఎలిమెంటరీవిద్యకు గాను ప్రతి సంవత్సరమును ఇంతింతసామ్యు ప్రత్యేకముగ నిర్ధారణ కావలసినది చెప్పిరి.

నుబ్బరాయలరెడ్డిగారు వారునుమాటలతో సమాధానము చెప్పి, తీర్మానము సంగీకరించవలసినదని దొరతనమువారిని కోరిరి. రాజచంద్రారావు ప్రజాశాస్త్రీగారుతనయవస్థాపకములలో కనవరచినలెక్కలందు కొన్ని లోపములున్నదని మూలముగా నుండిరి. సంగరచ్చానుండి కొన్నియంకెలను చదివి దీనిని మర్రానులెక్కలతోపాల్చి సువరాజధానిలో పాఠశాల

విద్యార్థి యభివృద్ధి యగుచున్నదని చూపిరి. గాని సభ్యులు పోలీసు కష్టములను చెప్పి న అక్షేపణలను గురించి ప్రసంగించి ప్రభుత్వమువారు తేజమున అక్షరసభి జ్ఞతను పోగొట్టి ప్రాథమికవిద్యను అభివృద్ధి చేయవలయునని ప్రత్యేకము అతులతనము వారేమొనరు అంతయుగతనో తేజ కాంతిని ప్రవాహమునకు కారణభూతమును పోలీసు సంఖ్యని మెచ్చుచేయుటకు ప్రయత్నించుచుండిరి తెలిపి తీర్మానమునకు కృత్రిమముగ మట్లాడిరి.

తీర్మానము ఓడిపోయినది.

గా. శర్మగారు విద్యావ్యయములను 50 వేల రూపాయలు ఎక్కువజేసి వెనకబడియుండు ప్రత్యేకములలో కొత్త పాఠశాల విద్యార్థులను స్థాపించవలసినదనియు, ఈ 50 వేలలను కట్టడముల కీర్తి కనుంజి కర్ణించవలసినదనియు ఉపసాదించిరి. శర్మగారు రాజధానిలో అనేక భాగములందు వెనకబడియుండు తరగతులకు పాఠశాలవిద్యకేర్పి తీరవలసి యుండునని చెప్పిరి. ప్రాథమిక విద్యనక్షమగు గత రెండు మూడు సంవత్సరములనుండి స్థాపక ప్రభుత్వమువారు చూపుచున్న సామ్యులతో వాటి సంకవము లన్నింటి. ఆ కారణముచేతనే సంఖ్య సంవత్సరముల పాఠశాల విద్యవిద్యకై మెచ్చుగానియు లభ్యము విద్యముకాదు న్నను మూడు వారును మందలములలో వెనకబడియుండుతరగతుల ప్రజల యొక్క అభివాంధకార మొక దట్టముగ నున్నదో ఒక ప్రధానము ప్రభుత్వమువారు రాలొడింపవలసి నదని కోరిరి. చిత్తూరు, విశాఖపట్టణము అంతతరము కోయం బుత్తూరు జిల్లాలలో వెనకబడినవాటి కరకరవిద్య ఎంత వీరగితిలో ఉన్నదో గూర్చుచు చూపుటకు బహుశా ను ప్రయత్నించిరి. మధ్యమవిద్య ఇంతకంటె వారున్నను ఈజిల్లాలలో సంకటము వెనకబడినవారి ప్రాథమికవిద్యను ప్రముఖమునొనరిలో నున్నదని. కాబట్టి వారినిమిచ్చి పాఠశాల విద్యవిద్యమును ప్రత్యేకముగ వారువిద్యవిద్యవిద్య కోరిరి.

గా. మూలముల తీర్మానమునకు కృత్రిమముగ మట్లాడుచు శర్మగారు ముచ్చటించి విద్యచక్కని లేకనేకేసినవాడ మనకు ప్రత్యేకము పాఠశాలముల నిర్మాణము కీర్తిచేర్చి అవసరము నడుపించియున్నది. ఇప్పుడుకాకుండాకర్ణించి కొత్త పాఠశాల విద్యవిద్యవిద్యవిద్య శర్మగారు కృత్రిమమున ఉపసాదించుచుండిరి.

శర్మగారు రాజచంద్రారావుగారు బోధకాధ్యక్షక కళాశాల స్థాపించుటకు 75 వేల రూపాయలను ప్రత్యేకము వలసినదనియు అంతసామ్యుల కట్టడముల కీర్తిచేర్చి కర్ణించవలసినదనియు తీర్మానము నుపసాదించిరి.

అధిక సభ్యులు చేతకానితనమును ముందుపెట్టుచున్నకు తనకుతో యాశలేదని వీటిచేసిరి. అయినను ప్రభుత్వము వారు రెండు సంవత్సరములకు పూర్వము రాజమండ్రిలో ప్రత్యేకము బోధకాధ్యక్షక కళాశాల యొంద తిరిగిచూడవలయునని యంగీకరించిరి. నుకీతులను బోధకల యొక్క యవశ్యకతకున్నా సకముయోగమునకును ద్రవ్యములేక నువదను వెనకకు పెట్టవలసియుండును. అందున ఇప్పుడు ఇండియా ప్రభుత్వము ముయొక నాలుగులక్షల ఉపయోగించు కొనుట కుత్తన వచ్చియున్నందున ఈ తీర్మానము ఇప్పుడు తెచ్చుటలేక నువదనకొని యున్నది. ప్రభుత్వమువారు పోలీసులను మానవ మాత్రము ప్రేమ ఈయములు పట్టించుట దీనిని మానవ ప్రస్తుతపు ఆదాయ కష్టము వట్టికోలో చేర్చవలసినదని శర్మగారు కోరిరి.

స్టేషన్ గారు ప్రత్యేకము మిచ్చుచు ఇండియా కొర్ర దర్మగారుచే నివయము మంతర వారేదనియు అంతవోడనే కళాశాల పాఠశాలలను బహుళము చెప్పిరి. తెలుగు జిల్లాలకు ఒక బోధకాధ్యక్షక కళాశాల అక్కరముగ కావలసి యున్నదని తామెనకు మనియు తీర్మానము నానిన ప్రారంభించు వారును తెలియజేయుచు తీర్మానము నెన్నగి. అందుమీద ఉపసాదించు తీర్మానము నుపసాదించు కొనిరి.

శర్మగారు విద్యావ్యయములను ఒకలక్ష రూపాయలకు పెంచి నివిల మూలము ఇచ్చినందున పాఠశాలల కేర్పి ఈరాజధానిలో స్థాపించవలసినదనియు ఆవ్యయమును కట్టడముల కీర్తిచేర్చి కర్ణించవలసినదనియు ఉపసాదించిరి. గతవత్సరము రాజచంద్రారావుగారు తీర్మానమున ఉపసాదించి రనియు ప్రభుత్వమువారును చదివి సామ్యులతో వారులించెనను వాగ్దానము చేసిరియు తెలియజేరిరి. 1918 ప్రభుత్వమువారు భరతేశ్వరమునకు ఒక మెకానకము విద్యార్థులను స్థాపించుచు వాగ్దానముచేసి ఏలూ వదల కొనిరి. ఇప్పుడు 3 వేల ఇంచినందు కళాశాలలో తిరిగి

అమృతాంజనం షిహా, 109, ప్రేరికోడ్డు, నాంపాల
7, రంబునెటిపల్లి తుడరాను.

బమ్మెర పోతరాజు కవి.

శేషాద్రిమణి కవులు

బమ్మెర పోతరాజు ఎచ్చటివాడు? ఏ వంశము? జన్మగ్రామ మెది? యువ వివాదము? చాలమునుండి జగన్ మన్నుది. మనరాసునుండి యొకక, బల్లారినుండి నీతియొక, మతియొకవంటినుండి యొకొకరు వాదప్రతివాదము లొన రించుచుండిరి. గాని దేశసేవ యొకరి యథార్థము స్థాపించి విరుద్ధాభిప్రాయముల రూపుమాపినవా రెవ్వరు లేరు. కాననే యీ వివాద మింతటియ మెదల చివర లేకున్నది.

బమ్మెర పోతరాజుకెక్కడివాడు? అను విషయము నెత్తికొని చుట్టూ చరిత్రకారు లే చేసియు వ్రాయుచు గడప మందలములోగ్గియుంటిమిట్టివాని యని వ్రాసికొన్నాడు. దీనికి సరియైన గ్రంథాధారము, కాననాధారము కానరాదు. కాని భాగవతముననున్న యొకవచనములోనియొక శిలాగరమునకే యెంతి మిట్టయును పరదలగ్గము దీసియుండుననిమాటలంపు. ఏక శిలాగర మనుపేరు ఒంటిమిట్టయనునదే నవ్యయింపదు. ఒంటియనుట కేకయనుట సరియెగాని శిలయనువానికి మిట్టయనునది సరియగు నర్థము కాదు. ఏకశిల అనిన శిలకంటకు నడయెయిండును పోతరాజులులే వ్రాసిరి, కాని యిట్టివివాద కల యని దిద్ది రచియి మాయొంటిమిట్ట వాటావపు ప్రకములో నట్లే యున్న దని వాదించువాతో జవాబుచెప్పవలయునని యీ క్రింది యంశములబట్టి పోతన ఒంటిమిట్టవానియే యనిన కాదని వాదించగలగుదుము. పోతరాజు కాలమునను, అంతకు ముందు ను, ఇటీవలను కాననమునకు, గ్రంథములకు ఒంటిమిట్టకు ఏకశిలాగర మను నామాంతరము కానరాదు. వైవిధ్యానిన వ్యక్తిత్వమిదిబట్టి యానామయ సరికాదు. ఆయ్యలరాజు రామ భద్రకవి రామాభ్యుదయమున ఒంటిమిట్ట యనియే వ్రాసి యున్నాడు. రెట్టచుతమున నొంటిమిట్టయనియే వ్రాయబడి యున్నది. ఇట్లే ఇతర గ్రంథములందు, వే ప్రభాకరకావ్య గారు వ్రాసియున్నాడు. ఇది యథార్థమని తోచెదని, మైయ రువులే కాక యితరులను ఒంటిమిట్టయనుటకు ఏకశిలాగర మని వ్రాసియుండెను. దీనిబట్టి యెంటిమిట్ట కేకశిలాగరమను నామాంతరము లేదనియు నొంటిమిట్ట కలు, ఏకశిలాగరము కేలని కానిపరమ్యును, ఒంటిమిట్టకేకశిలాగరమనుచు యొక శిలా గరమునుగూర్చి ప్రశంసించెను. ఏకశిలాగరమేమిండు ఒరంగల్లు అను పట్టణము. అది పూర్వము కాకతీయ రాజవంశముల రాజధాని, నిజామునందలములో నది వరంగల్ అనుపేరున వర్ణనపొందెనుచున్నది. ఒరంగ-అన (కన్నడమున) ఒకటి. కల్లు-(ఆం) శిలకానే ఒరంగల్లునటును ఏకశిలాగర మనదగు నని యప్పటి కండెతులు సంస్కృతీకరించిరి. ఈ ప్రయోగము జగత్ప్రసిద్ధమైనది. ఒరంగల్లునటును ఏకశిలాగరమను ప్రయో గమును మిక్కిలముగ ప్రతాపరుద్రయమున గలవు. మతియు ఒరంగల్లులో శంభుని యలయనుండలికానమునను కొలను పొక సోమేశ్వరుని యలయకానమునను అయివోయి అన పోతరాజు కాననమునను జేరెను, ఇతర వనేకస్థానములను ఒరంగల్లునటును ఏకశిలాగరమని విశేషించి వ్యక్త పాదిండు బడినది కాన పోతరాజు వ్రాసికొనిన ఏక శిలాగర మెంటిమిట్ట కాదు. ఒరంగల్లు అని మాత్రము. ఇతర మాత్రమున పోతరాజు ఒరంగల్లువాని కాబాల దని పేరుమెలుగుక పోలేదు. పోతరాజు ఒరంగల్లు ప్రాంతవాని యనుట కిట్టి యాధారముల నెన్నియో చూపినగాని విమర్శ కలు నన్ను.

బమ్మెర పోతరాజు ఒరంగల్లునకు 24 మైళ్ల దూరమున నున్న బమ్మెరనివాసి యని ఒరంగల్లు ప్రాంతముల గొప్ప వాడుక కలదు. కాన నీవిషయమై చూఖ్యాంశముల గ్రహింప బమ్మెరకు తెలియి. అచ్చట నీ విషయముల గ్రహించితిమి. బమ్మెర పోతన వంశము లిప్పటికి బమ్మెరయందు కలదు. వారు కాండ్యవగోత్రులు. వారి నిష్ఠుడు నెల్లుట్టవారిని యనుచున్నాడు. నెల్లుట్టవారనుపేరు జనగానమహిషమున నున్న నెల్లుట్ట పాలిండుటచే వచ్చినదని వంశములు చెప్పుచున్నాడు. ఇది యథార్థమే. ఎట్లన బమ్మెర సమీపమున నున్న గూడూరు లో గూడూరువాడు కలదు. వారు నియోగులే, కాండ్యవగోత్రులు. బమ్మెరలోని ప్రకృతకవివంశముల భాతులే గాగిమాంతరమున నుండుటచే నింటిపేరు మారినది. ఇట్లే బమ్మెరకు మూడుకొరసుల దూరముననున్న వేల్పకొండ యను గాగియమున ఉత్తరాజువారను నియోగులకలదు. వీరును వేల్పకొండవగోత్రులు. పోతరాజు వంశములకు భాతులే. ఈవం

శము వృద్ధియైనకొలది, వంశయులకు బమ్మెరయను నింటిపేరు తొలగి రామరామ పాపపేయములగు అన్యవిధములగు, ఇంటిపేరులు మారినవి. బమ్మెరయనునెంటిపేరుగల నియోగు లారంగల్లు బమ్మెరప్రాంతములలో లేరు. కాని కరీంనగర్ జిల్లా లోగ్గి వేయలవాడ ప్రాంతములలో నెల్లుట్టవారు. వారంద రుకాండ్యవగోత్రులు. ఈ కాండ్యవగోత్రులందఱుకల ప్రవ రలు కలియుటయొకాక విశేషించిభాతివ్యవకలదు. వీరందఱు పోతరాజు బమ్మెరలోని నెల్లుట్టవారి మూలపురుషుడే యని వాదించువాడు. మతియు బమ్మెరలోనున్న నెల్లుట్టవారి యింట “వహాభ్యుదయము” అనునొక ప్రబంధముకలదు. అది నెల్లుట్ట వారాయనకవి రచించిది. అందాదివద్యులలోగొన్ని కథలమైపోయె గాన పోతనకు నీ కవిగల బాంధవ్యము తెలియవాయెగాని, అందలివద్యుని తద్యంతియును చదువు నీ వద్యములన పోతరాజు నెల్లుట్టవారి కంటికడను స్థిరమగు చున్నది.

ఈవిషయమైన సంపూర్ణాధారములన్నియు నాంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు వారికొసగి యున్నారను. పోతరాజు బమ్మెరని వాసియుకాదు నిట్టి గ్రంథరాజులు బమ్మెర సమీపమున నెల్లుట్టవారికల గలదు.

భాగవతమున
“ఒక్క రాజుకానికాకాలమున సోమోపరాగంబు రాకంగది... గంగకుంజు క్రిందకులిడి... నహేశ్వరధ్యానంబు జేయుచుండినప్పటికి లోచనమండలై యున్నయెడ... భగవంతు నుండెను. 16.

అను నీ వచనముకలదు. ఇది పోతరాజు నివాసస్థాన నిరూపణ కంఠయో సహాయముచున్నది. దీనిలో పోతరాజు చంద్రి గ్రహమున స్వాస్థ్యమై గంగకుంజు బోయినటుల నున్నది. గంగాదీ కాశముండికలదు. మనపోతరాజు పాద చూయై చంద్రగ్రహుని స్వాస్థ్యమై కాశిబోవువా? అట్లు పోదలంచిన గ్రహము నిర్దేశించుకొని నిర్దేశ దినమునకంత దూరమందలి గమ్యస్థానము జేరగలరా! భక్తికంబున గాకకే బోయి యాంతుననకొనిన “మరలికొన్న దినముల కేక శిలాగరంబునకు జరిగెదొడి” అనియేల వ్రాసెను. “జ్యోతి కేత్రేణ భిక్షుకే” యనునటుల నీ భాగవత వచన మందలి సందేహ మిభాగవతమందలి వచనమే తీర్చవలయును. (భాగవతములో) ఈశ్వరాభిషేకంబు నిద్రించెనది జ్ఞుద్ధి నెఱింగి లేది మరలికొన్న దినములకు నేకశిలాగరంబునకుం జను దెంచి యందు గురువృద్ధబంధుజనాభాతుండనై.

ప్రథమ స్కంధము 28
పోతరాజు వివాసస్థానమిదియనుట కి రెండువచనములే సాధకములు మొదటివచనములనక బోతరాజు చంద్రగ్రహుని స్వాస్థ్యమై గంగకుంజుబోయిని తెలిసికొంటిమి. రెండవవచ నములను స్వాస్థానంతరము కొన్ని దినముల కేకశిలాగరమునకు వచ్చినని తెలిసికొంటిమి. పోతరాజుగారు భగవద్భక్తులు కాన కాశిగంగకు స్వాస్థ్యమైపోయి యుండవచ్చును. అనువాదల కిప్పుడు జవాబుచెప్పుచున్నాము. మరలకొన్ని దినముల కేక శిలాగరంబునకువచ్చి యని పోతరాజుగారి వచనముగలదు. ఒంటిమెట్టలోగాని బమ్మెరలోగాని పోతరాజుగారు వసిం చియున్న గంగకు గ్రహుని స్వాస్థ్యమై పోయి కొన్ని దినముల లకు రాజాలకు నరిగెదొ. కొన్ని మాసములకునాడ నేకశిలా గరమునకు రాజాలకు. ఇతరవచనములు రెండేముల నవ్య యింపవలయును.

“తాళ్లపాక చిన్నన్న”

I
తాళ్లపాక అనంతకృష్ణకర్మగా రిట్లు మాకు వ్రాసెను—

కడదిన జేసినెలవులలో నేనుజ్జీకల్లాటరాజధానిని జూరుటకు వెదలియుండగా, నన్నకు బల్లారిలో దను సాంతర్థిగోత్రము ముగించుకొని శ్రీ ఆశేగొంది రాజా గారిచే నామాతృలై యచ్చటికచ్చి విడిచియుండిన ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తుభ్యులలో నొక్కరు, ప్రస్తావనమున, శ్రీ కృష్ణదేవరాయలకాలములోని ద్వితీయ కవిత్వరచన తాళ్ల పాక చిన్నన్న యచ్చెమహిషీకల్యాణమును గ్రంథ మిదిగల టను లభింపలేదనియు, నది యిందే యెందో యడగియుండును గావున నెవరైన దానిని వెదకి కనిపెట్టివో నాంధ్ర భాష కుతో మేలగుననియు వచించియుండిరి. నేటి కన్నెం దో నామగునందయేండ్లకు ముం దొక్కొంతకాలము విజ్ఞా

భింది వెదకుచుండిన తెలుగు ప్రకృతులు కల్లాటరాజధానమున పోతరాజులయందే నిర్మాణమై యుండుటచే నాగ్రంథ ము జేతమున లభించునను నానయు, తద్దేశము లంతుకై ప్రియ త్నిండుటయే మొదలు అసంభవము లయ్యెను. నే నచ్చోటు కడిది మరల మాస్యగాగిమనుకు తాళ్లపాక కవ్యయం ద్రోశ లో సాధ్యమైవంశకమును పోవీగ్రంథములకందెను వెదకి తింగా లాభము లేదయ్యెను; తాళ్లపాకలోనూడ నిజే న్యస్థమున నుండుటచేతకాదు, ఎండలోకొనిపోయి, త్రెబ్బరిల కిచ్చి, పురుగుబాదిని, యన్ని యగ్రభుండు దప్పియుండగా, నూ రికక్కనన్న వాడుకెల్లికి ననుర్పించి సమద్రమునకేచ్చుటకై మావారుకట్టి గాంగట్టు చేద్రాడుచే భద్రముగా విడిచియుండిన యొక ప్రాంత తాటాముల సంక్షిప్తప్రసముదానము నాకప్పుల కగడదెడి. దానిని తెలికికెదెచ్చి నూర్వగళియూపి చూడంగా విచ్చిన్నమై యితరవర్ణములతో గలసియుండిన తెలు గతరముల తాటాములు (మాయొంటిమిట్టన్నము పోయిన ముగ గ్రంథాక్షర గ్రంథములే) కొన్ని గానబడినది; చతు ర్థ గా ద్వితీయమై; మతికొంతమారులలోగా నాశ్వాసాంత ముంజలి యీ వంశము కానవచ్చింది.

**“అంతిమమున శ్రీహరికృష్ణ నికర
కుంజావ్యయ తాళ్లపాకన్న యావ్య”!**

ముందు చదువుటకునాడెం దోచనంతటి సంగోప మున ముగియిరి. ‘తాళ్లపాక’ వాడెవరి? ఆతడు ఆత్మ య్యో యెవరే? ‘చిన్నన్న’ యెవరే? యనియే నామానం దము! ఇతలో నాగ్రంథపు ముఖవర్ణిమొందు గోచర మయ్యెను. దానివై “అచ్చమహిషీకల్యాణము” అను మఠిన మైన పెద్ద యక్షరములు నృప్తీక బడినవి?

సంజేహము నివర్తించినది. మనకు జుదురువలయుకొని తొలుదొల్ల నాబాటికి జేసిన ప్రత్యులన్నియు నేర్చి, సంఖ్యా నుసారముగా నేర్పబడి కూర్చితిని. మొత్తముమీద నాలుగైదు పత్రికలు దప్పక దక్కినప్రత్యులన్నియు యథాసంఖ్యయుగ దొరకెను. ఇల్లంతయు వెదకితిని గాని యానవృత్తముల పోక దయే దెలియలేదు. ప్రమథుగఁ జదివెలిని అందరినీశేషములివి.

రెండు ద్వితీయగ్రంథములందుగలవు; మొదటిది, పరమ యోగినిలాసమును నెదిమివాక్యములపరిబంధము. రెండవది యైవాక్యములు గల యచ్చమహిషీ కల్యాణము. మొదటిది వైష్ణవులగో బ్రసిద్ధులకు వృద్ధజాగ్ర్యుల చరిత్రలు. ఇది యలమేల్కండాదేవికి, శ్రీవేంకటేశ్వరులకు అంకితమిచ్చింది. రెండవదానిపేరు చిన్నమాతృముననే యుండలివినయము నుగ్రహము. ఆయ్యది యలమేల్కండాదేవికి మాతృ ముకితము చేయబడినది. రెండేని గర్త యొక్కడే.

గ్రంథముయందే మనకుదెలియు కవిసంబంధివిషయము లివి.—పారద్యాజగోతురెడు, ఆశ్వలామున నూత్రుండు; నంద వరకంశభవుడు, వరమనిద్యాసింపు సారంగకుండు; వ్రాదిదా గమసార్వభౌమ విరుచుడు, తాళ్లపాక అన్న యుచ్చాచ్యుడు. అతనికివైడు భార్యలు తిమ్మమ్మ, అక్కమ్మ యు. అంగు తిమ్మమ్మకు వరసింహాచార్యుడను కొమారుడు; ఇతడు సంగీతసాహిత్య కాస్త్రసాగిండు. ఇతనికి నిద్దఱు భార్యలు; నాచ్యారమ్మ, అనంతమ్మ యు. అందు నాచ్యార యత్తుకు నారాయణుడు, అనంతమ్మకు అప్పలార్యుడును, అంతార్యుడుకు జన్మించిరి. అన్నయచార్యుని రెండవభార్య అక్కలమ్మకు తిరుమలాచార్యుడు, వరసిమ్మ, తిరుమలమ్మ, యును మూవురు జనించిరి. ఈ తిరుమలాచార్యుడుకు దర యన్నవలె సంగీత సాహిత్యముల సమర్థుడై ఆంధ్రీ వేదాంతము (ద్వితీయ), ఆంధ్రీ వాగవేదకావ్యము, చక్రవాళిసంజరి, రేఫణికార నృత్యము, అను గ్రంథముల రచించెను. ఇతనిభార్య తిరుమలమ్మ. ఆయను కైదుగురు పుత్రులు. తిరుమలాచార్యుడు (చింతిమ్మన్న), అన్నయార్యుడు, పెద్ద తిరువేంకట నాథుడు, చిన్న తిరువేంకట నాథుడు, కోనేటి వేంకటనాథుడు. ఈ చిన్న తిరువేంకట నాథుడే ప్రకృత గ్రంథకర్త. లక్ష్మీదేవి యుగ్రహమున గవిత్వాకే బొందినవాడు. “దినములోనన జేయిద్వపద లింపొంద, వినుతవర్ణనలతో విర చించు” వాడు; “కవిశిరః కంఠయోగ్య భిత్తిపద నవలిప దాంతుడు” ఇతని పరమాచార్యుడు కంపాళయప్పగారు.

ఒక బాదిపోటు:—బుల్లూకల్లా మదనవైద్య అను భూ స్వామియంట నొక బందిపోటుజరిగినది. 12 రు దొంగ లింటి జొరబడి ఇతనివెట్టె తాళియొక నిరాకరించిన ఇంటి యెడ మును జరిగిరి. ఇతని భార్యకునూడ గాయములు తగిలినవి. ప్రస్తుత మామి వైద్యకాలంలో నున్నది. దొంగలు రెండు వేలరూపాయలసొమ్ము నపహరించిరి

THE GREAT WAR.

Japanese People Insist on Crushing Germany.

GREEK KING'S VISIT TO SALONIKA ABANDONED.

Enver Pasha Moribund: Turkish Opposition's Demonstrations.

MESOPOTAMIA: GENERAL AYLMEYER'S WITHDRAWAL DUE TO LACK OF WATER.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

General Long's Resignation.

LONDON, March 13.
Major-General Long has resigned the directorship of Supplies and Transport.

The Non-Combatant Corps.

LAHORE, March 13.
LONDON, March, 12th.—Members of the non-Combatant Corps are not eligible for working pay or proficiency pay, which are given for professional skill of a combatant soldier.—("C. and M. Gazette.")

France.

Germany's Finest Army Destroyed.

LONDON, March 13.
PARIS.—The official review says.—The German staff is trying to persuade the German people that the losses at Verdun have been slight, but evidence is daily accumulating in France showing that the Germans have lost at least two hundred thousand and that the last attack on Fort Vaux was terribly costly. The review quotes a military critic who says we are destroying Germany's finest army and they are not getting through.

LONDON, March 13.
PARIS.—A communique says there was no infantry action north of Verdun. Bombardment continued at Bethincourt and Douaumont and in Woivre. French batteries in sectors Moulanville, Ronvaux and eastward of Verdun displayed great activity on the whole front. A French Department in Bois Le Petre effected a clever coup-de-Main clearing a German trench and taking some prisoners. The French air squadron dropped heavy bombs at Conflans and observed five fires break out.

Russia.

The Russian Advance.

LAHORE March 13.
LONDON, March 12.—A Petrograd official statement says that a coastal force has advanced ten miles beyond Rizeh.—("C. and M. Gazette.")

Turkey.

Demonstrations in Constantinople.

LONDON, March 12th.—The "Morning Post's" Athens correspondent learns from a diplomatic source that the opposition organised daily demonstrations in Constantinople, which the Police are unable to disperse.

Enver Pasha.

Authentic details of the attempt on Enver Pasha cannot be obtained. It is currently reported that he is moribund.—("C. and M. Gazette.")

German Submarines.

LONDON, March 13.
It is believed that mines have been removed from the Dardanelles to allow German submarines to pass into the Black Sea.

Objective of Russians in Armenia.

LAHORE, March 13.
LONDON, March 12th.—The New York "Times" Washington correspondent learns that the objective of the Russians in Armenia is Alexandretta in order to divide the Turkish Empire into two parts.—("C. and M. Gazette.")

Greece.

Railway Offices Burnt

LONDON, March 13.
ATHENS.—The offices of the Bagdad railway at Adana have been destroyed by fire, believed to be incendiary.

King Constantine's Visit to Salonika.

LAHORE, March 13.
LONDON, March 12th.—King Constantine has abandoned the idea of visiting Salonika owing to the Kaiser's telegraphing that he would regard such a demonstration of friendliness to the Allies as an unfriendly act.—("C. and M. Gazette.")

Rumania.

An Affray Between Rumanian and Bulgarian Troops.

LONDON, March 13.
A telegram to the "Daily Mail" from Odessa says that a Bulgarian frontier guard near Rahovo fired on a Rumanian ship which was loading from a barge in the Rumanian zone. An Austrian gun boat ordered the ship to the Bulgarian shore and on refusal shelled her. Rumanian troops replied, and there were many casualties on both sides.

Japan.

Germany Must be Crushed.

Japan's Opinion.

LONDON, March 13.
TOKIO.—In an interview with Reuter's representative Count Okuma Premier, said that the feeling in Japan was overwhelmingly in support of the Anglo-Japanese alliance in spite of the German intrigues. He affirmed that the Japanese people insisted that Germany must be crushed.

Germany.

German Mine Laying.

A New Frightfulness.

LONDON, March 13.
The reports of movements of the German fleet are thought to be connected with new developments in minelaying, which will apparently play a large part in the new German frightfulness.

A Berlin Bulletin.

LONDON, March 13.
A Berlin communique says:—French strong counter-attacks against the new German front have recaptured Fort Vaux. The communique makes a dubious claim to progress in the wood westward of Douaumont and south-east of Damloup. It is noteworthy that a French communique affirms that the Germans have made no infantry attack.

[A Fresh Lie.]

PARIS.—A semi-official statement says:—"The German assertion regarding the French counter-attacks at Fort Vaux are a fresh lie. We never lost the fort, which the Germans never attacked."

Peace Demonstrations Suppressed.

LONDON, March 13.
There is discontent in Bulgaria, and peace demonstrations are being ruthlessly suppressed.

Saxon Regiments Storm a Position.

LONDON, March 13.
A Berlin communique says Saxon regiments stormed a position covering a thousand yards at Ville-aux-Bois eleven miles northwest of Rheims, but a French communique points out that the position was immediately retaken.

The German Casualties.

LAHORE, March 13.
LONDON, March 12th.—The Paris Editor of the "New York Herald" puts the German casualties at Verdun at 10,000 a day.—("C. and M. Gazette.")

Mesopotamia.

General Aylmer Compelled to Retire.

Owing to Lack of Water.

LONDON, March 13.
The official statements says, that General Lake reports that general Aylmer operating on 8th March seven miles from the right bank of the Tigris was compelled in consequence of lack of water to fall back on the river after removing his wounded.

The P. and O. steamer "Salsette," with mails for England and 170 passengers, left Bombay harbour at about 11 P. M. on Sunday night for Aden.

The Maharaja Gaekwar of Baroda has sanctioned a scheme for the establishment of a seminary for the comparative study of religions. Three fellowships are offered at Rs. 120 per month for the post-graduate research open to graduates of Indian Universities with high qualifications in Oriental languages, philosophy or law. The election of fellows will be made by the end of May.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi.

Farewell Address to Lord Hardinge.

DELHI, March 13.
It is understood that a farewell address will be presented to H. E. the Viceroy at the Garden Party at Metcalfe House which is now to take place on the 25th instant instead of the 22nd as first arranged. A small committee with the Maharaja of Kasimbazar as President and Sir Fazulbhoy Currimbhoy and the Hon'ble Mr. Rama Rayanagar as Honorary Secretaries, is arranging the details of the address, which is to be presented by a deputation representative of all parts of India.

Punjab.

Punjab Legislative Council.

LAHORE, March 13.
A Meeting of the Punjab Legislative Council was held this morning at 10-30 A. M. at Government House, His Honour the Lieut-Governor presiding. There was a good attendance of members. After Messrs. Parker, Ward, Dumsden and Craik had taken the oath of allegiance, about 66 questions were put and answered.

Female Education.

Mr. Codley, Director of Public Instruction, said that the proportion spent in female education is a 15th of the total expense in education, and detailed the measures taken to organise female education, including liberal maintenance grants for schools for training women teachers. He said that in the Lahore Normal School for women there are at present 106 students.

PANCHAYAT TRIBUNALS.

In reply to a question on panchayat tribunals, Mr. Craik, Revenue Secretary, said that 31 panchayats had been established in 10 districts under the Civil Panchayats Act of 1912. The figures show that, except in Karnal, Gurdaspur and Lyallpur, panchayats are but little resorted to. In several districts, including Jullundur, there is a good deal of opposition to these tribunals on the part of pleaders and petition writers. Certain suggestions for improvement of the Act are under consideration, but it is unlikely that changes will be made till further experience has been gained. A resort to panchayats is entirely voluntary. The success of these tribunals must depend upon the attitude adopted by the people and the efforts made by officials and others to whom they look for advice and guidance to explain the advantage of the system. There is some reason for believing that pre-occupation in the more pressing duties since the outbreak of the war had been responsible for the small results obtained.

EFFECTIVE SYSTEMS IN MUNICIPALITIES.

In reply to the elective system in Municipalities, Finance Secretary said that the elective system had been recently reintroduced in Hissar. It had been never before in Trans-Indus districts, and so could not be advantageously introduced in the new town of Dera Ghas Khan, and the restoration of election right to Bhiwani is under consideration.

BUNGALOW ACCOMMODATION AT SIMLA.

In reply to Mr. Currie's question on Bungalow accommodation at Simla the Chief Secretary said:—The question was considered by the Simla Improvement committee in 1907 and in 1914, and it would be premature to say at present what action, if any, this Government and the Government of India, who are even more intimately concerned than the Provincial Government, will decide to take in this matter.

GOVERNMENT PURCHASE OF LOCAL MANUFACTURES.

In reply to the question of Government purchase of local manufactures, Mr. Lumsden stated that the Government rule on the subject was that articles manufactured in India should by preference be purchased locally provided the quality is sufficiently good and the price not unfavourable. He said that there was no reason to believe that these definite instructions were not given effect to by the heads of departments.

Compensation to Sufferers from Dacoity.

In reply to the question about the grant of land to Hindu sufferers in the recent dacoities in Jhang district, Mr. Craik, Revenue Secretary, said that the Government, as a special case, sanctioned grants of land aggregating to 20 rectangles or 50 acres on peasant terms for sufferers in Ahmedpur Tahore. Losses of property had been most serious, and the Commissioner has appointed a local Committee of Hindu gentlemen to investigate the cases of deserving applicants and make suitable recommendation for the distribution of this area. No further grants are contemplated. The Hon'ble Kashiram put two supplementary questions, one on the grant of land and another on the working of the Land Alienation Act of which notice was necessary.

Operation of Press Act.

In reply to a question about the Press Act Mr. Barron, the Chief Secretary, laid on the table a statement showing that security had been demanded from nine newspapers since December 1913. In the case of four such security had been enhanced and six newspapers ceased to exist, as they failed to deposit security, all of them being published in the vernaculars.

Rai Ramsaran Das then withdrew his resolution on the expansion of the Punjab Legislative Council, thanking the Lieutenant-Governor for the expansion since sanctioned.

District Boards' Amendment Bill.

Mr. Lumsden then asked leave to introduce the Punjab District Boards Amendment Bill, which would enable District Boards to impose a special tax not exceeding three pice per rupee on the annual value of land for promoting the construction or development of tramways or railways, the proceeds being exclusively applied to such purpose, and explained the safeguards against abuse. He then moved that the Bill be introduced published in the Gazette and referred to a Committee.

TELEGRAMS.

Mr. Kashiram moved an amendment, that the Bill be first circulated, and public opinion invited upon it before referring to a Select Committee. His Honour the President said, that it was desirable that the Bill be circulated for opinion. The amendment was then accepted.

Revised Financial Statement.

Mr. Lumsden presented the revised financial statement. Owing to improvements in receipt from the sale of waste land, the revised estimate of current year's land revenue has been raised by one lakh. He hoped that the Council joined with him in congratulating Mr. Mant, his predecessor, on his new appointment. He said that the Financial Secretary possessed no magic wand to overcome unforeseen difficulties. He then explained the main features of the statement.

After presentation and speech on financial statement the various heads of department, the two Financial Commissioners, Chief Secretary Revenue Secretary Director of Public Instruction and Chief Engineer, made explanatory statement. The Revenue Secretary in his statement took some exception to the proposition of the Financial Secretary who in explaining the rise in expenditure under head Police said that the primary duty of the Government was to maintain order. He would rather think it was to push forward progress. He stated that the Punjab Police had to deal with turbulent population under circumstances often of great personal danger. He referred to the recent tribute paid by Sir Reginald Craddock in the Supreme Council to the work of the Punjab Police, and said that the Punjab Government fully shared that appreciation.

Kat Ramsaran Das then moved his resolution recommending an allotment of Rs. 24,000 to the promotion of suitable industries by curtailing expenditure under head civil. Bakshi Shantlal, Harichand, Kasiram supported the resolution.

Mr. Lumsden said he could not accept the amendment. A sum of half a lakh as stated in reply to Sir Pratapchandra Chatterjee's speech was allotted to industries last year, but it could not be spent owing to the absence of a well defined scheme. The acceptance of the resolution, he said, would mean abandonment or postponement of other urgent matters. The President expressed sympathy with the resolution but said that an acute businessman like the Hon'ble mover would be the last person to ask the Government to promote a scheme of mushroom growth. His Honour regretted that the Punjab which should be the first in industries had taken the backseat but this was due to non-facilities for coal and iron in the province. The Government found after spending many lakhs that the coal available here was of very poor quality and had to indent it from Bengal. As regards iron the position was equally unfavourable. Earth oil industry which may take the place of coal offered more promise at least in Jhelum where the recently issued prospecting licenses would, His Honour hoped, be converted into mining licenses. The Government have been doing a great deal to encourage weaving, and looms like Salvation Army looms, received financial assistance. The glass industry at Ambala, under Kai Pannalal, which His Honour recently inspected, is soon expected to capture a larger market. His Honour continuing said: "Whenever the Government is assured of 'bonafides' of undertaking it would not hesitate to support either from reserves or re-appropriation. The resolution was then withdrawn by the mover.

Pandi Sahai, a Bhojki of Kangra, executed a will disposing of his property in favour of the Kangra Temple Committee. His widow disputed the will but the District Judge of Kangra held the will to be genuine. The matter coming off before Mr. Justice Chevis in the Punjab Chief Court in revision His Lordship upheld the order of the District Judge.

The Executive Committee of the new Punjab Muslim League passed resolutions expressing gratefulness at the expansion of the Punjab Legislative Council and hope that the principle of extension be further extended, and asking for Municipalities equality if not larger representation with the District Boards. The Council further suggest that the Hon'ble Captain Malik Umar Hyat Khan Tiwana, who is the first Muslim soldier of the Empire nominated by the Government as representing the Punjab Muslim in the Imperial Council, Nawab Fateh Ali Khan as representing the Punjab Muslim Landholders there, and that Dr. Mahomed Iqbal, Barrister-at-law, Khan Abdur Rahman, Honorary F.A.C. Khwaja Abad Shah, proprietor of the "Observer" and Nawab Ata Mahomed Khan of Kalabag be nominated to Punjab Legislative Council.

The Punjab Legislative Council.

LAHORE, March 13.

In the Punjab Legislative Council to-day in reply to a question relating to the raising of the status of the Punjab to a regulation province Mr. Barronsaid there was nothing practically at present to differentiate between regulation and non-regulation provinces in the Government of India Act 1915. Recruitment for the Punjab Commission from Indian Staff Corps ceased in 1909 after the separation of Northwest Frontier Province and now the Punjab is on the same footing as regulation provinces as regards recruitment for posts open to Indian Civil Service and as regards to its system of administration. The removal from their appointments of the remaining representatives of Indian Army in commission would as far as he could understand, be the only legislative result of the change of the status advocated by the Hon'ble Member.

Burma.

BURMA LEGISLATIVE COUNCIL.

The Lieut.-Governors' Speech.

Message from the Viceroy.

RANGOON, March 13.

Sir Harcourt Butler presided over the meeting of the Burma Legislative Council held to-day. Before business of the meeting commenced the Lieutenant-Governor said that he had received the following gracious and encouraging message from His Excellency the Viceroy, which he felt some personal embarrassment in reading, owing to His Excellency's indulgent references to himself:—"When the Council meet on the 13th March, please give them the following message: It is a constant source of regret to me that, owing to the outbreak of the war in 1914, I was unable to fulfil my engagement to visit Burma in the autumn of that year, and that it has been

TELEGRAMS.

equally impossible to do so since. Now that I am leaving India in a few weeks, there can be no further question of being able to do so. Still, before I resign my high office, I would wish to emphasize the fact that the Government of India take the greatest possible interest in the welfare and development of Burma. I have appointed the very ablest Lieutenant-Governor that I could find. The economic demands of Burma are well known to the Government of India, and I trust that when the finances of India are in a more favourable condition than at present owing to the war, an impulse will be given to the material development of the province. The loyalty of the Burmans is well known to me, and it has been a source of satisfaction to me and to my Government to witness the steadfast and loyal attitude of all classes in spite of the temptations and incitements to secession from foreign sources. The welfare and prosperity of Burma will be the unchanging aim of the Government of India, and I am confident that the progressive advance of the province will be the constant pre-occupation of the able Lieutenant-Governor into whose hands the interests of the province have been confided."

Lord Chelmsford has, his Honour proceeded, very kindly authorized him to state that he intended to visit Burma at the earliest opportunity. His Honour voiced the opinion of the entire province when he said that all deeply regretted that His Excellency Lord Hardinge was prevented, by imperative reasons of state, from paying his intended visit to Burma, a visit to which he knew they looked forward with the keenest desire to help the province. They yielded to none in their admiration of India's great courageous Viceroy, who has done so much for India and who with consummate skill, sympathy and foresight, had captured the loyalty of India and struck confusion into the ranks of a disaffected minority. They should also deeply appreciate the interest in Burma which His Excellency's distinguished successor Lord Chelmsford will show by coming here early in his Viceroyalty, and they assured him when he did come he would receive from the Province a right royal Burman welcome.

As this was the first occasion on which he presided over this Council, he should like to greet the Hon'ble members and to express the hope that they would always conduct their business in a spirit of practical co-operation with a view to getting something done for the advancement of Burma and the good of its people. It had been suggested to His Honour that he should give some of his first impressions of Burma. First he should like to acknowledge with gratitude the amazingly kind reception accorded to him. He feared that he might not come up to their expectations of him, but he could assure them he should not spare himself in the service of the province. He would observe that, having heard a great deal to its detriment, of the climate of Burma he had not in the whole of more than 25 years' service in India passed four months in a better climate than in Rangoon during the last four months. He was told that it had been exceptional winter. Be that as it may, his first impression on the score of climate had been more than favourable. Might it not be Burma, especially Rangoon, was still judged in the matter of climate by conditions that existed at the time of annexation. Next he should like to congratulate Burma on having in Rangoon what would one day undoubtedly be one of the finest and most modern cities in the East. To a man who like himself, had known Calcutta, Bombay, Madras and other big cities in India, the first sight of Rangoon, impressive Rangoon, could not yet rival Calcutta or Bombay, but it had great potentialities for the future. It was, he believed the only big city in India which had been laid out on a scientific plan. It was laid out on a chess board plan in 1853, an auspicious date, for in that year Hausman started his great work in Paris.

The revised financial statement for the year ending the 31st March 1917 presented by the Revenue Secretary showed the following position of the finances of the provinces:—The current year opened with a balance of 93 Lakhs to the credit of the province of which 40 were earmarked for specific expenditure. The revised estimate provides for receipts amounting to 549 lakhs and an expenditure of 572 lakhs. In accordance with the instructions of the Government of India the budget estimates for 1916-17 have been prepared on the assumption of the continuance of the war throughout the year. The expenditure proposed was therefore restricted to the utmost extent possible. The provincial share of ordinary revenue expected in 1916-17 exclusive of transfers from Imperial Revenues is 512 lakhs or 2.27 below the budget estimate for the previous year and 15 lakhs above the revised estimate for that year. The total provincial expenditure in the budget estimate for 1916-17 is 572 lakhs, the grand total in the budget estimate of provincial receipts 628 lakhs, and in provincial expenditure revised estimate 622 lakhs and provincial deficit 23 lakhs. In the total provincial expenditure there is a closing balance of 6 lakhs in the budget estimate and a deficit of 13 lakhs.

Bombay.

Lord Hardinge's Viceroyalty.

Bombay Sheriff's Meeting.

BOMBAY, March 13.

At the Sheriff's meeting to be held in the Town-hall, Bombay on Wednesday evening the principal resolution will be moved by Sir Narayan Chandavarkar that this meeting of citizens of Bombay representing the various communities of Western India desires to place on record its deep sense of gratitude for and appreciation of the eminent services rendered to the Empire in general and India in particular by His Excellency the Viceroy Lord Hardinge, who during a period of exceptional crisis in the history of the world and in the midst of personal trials and afflictions, has administered the Government of the country with calmness, courage and single-minded devotion to duty and who by his broad sympathies and just discernment of the legitimate aspirations of the people and high-minded statesmanship, has promoted the cause of peace and progress and strengthened the bonds of union between England and India.

The second resolution will be proposed by Rev. Dr. D. Mackichan empowering the President to communicate the first resolution to His Excellency and deciding to

TELEGRAMS.

raise a memorial to Lord Hardinge. It is understood that a very substantial sum has already been offered on condition that it is applied to the erection of a statue to Lord Hardinge in Bombay.

Bombay Annual Municipal Dinner.

Lord Willingdon's Speech.

BOMBAY, March 13.

There was a scene of great goodwill and cordiality in the Municipal Corporation Hall to-night on the occasion of the annual entertainment of His Excellency the Governor by the President and Member of the Municipal Corporation. The guests included numerous prominent citizens of Bombay and Mr. R. D. Sethna, President of the Municipality was in the chair. After the Loyal Toast which was enthusiastically honoured the most important item on the evening's programme was the toast of His Excellency. This was proposed by the President who briefly revised the progress of municipal affairs during the past year and paid an eulogistic tribute to Lord Willingdon's leadership in public affairs in the Presidency. The Governor who received great ovation on rising to respond thanked the company for their cordiality and his speech referred almost entirely to the subject of the war as it affected people and affairs of the Bombay Presidency. His Excellency said:—

Tribute to War Organisations.

I think the Bombay Presidency may fairly congratulate itself on its work and activities during the past year. May we not put to the credit of our Presidency the splendid services of the officers and men of our Poona Division who have borne the brunt of the terrible hardships and severe fighting during the whole of the Mesopotamian campaign. British and Indian Regiments have fought together with a courage and cheerful endurance, which makes one proud of ones fellow countrymen to whichever race we belong, and of the people of the Presidency the many millions of all classes and races with all their different occupations what can one say of them? From the highest official to the most subordinate district Officer, from the richest citizen to the poorest ryot, from the Prince to the peasant I can claim throughout the Presidency that all have shown a law abiding patriotism a complete confidence in the justice of our cause, and a firm determination to help forward the ultimate victory of the Allied forces.

The Loyal Support of all.

It is with great pride and satisfaction that I can stand up before this representative gathering and express the deep sincerity of my thanks for the fact, that during the anxieties and trials of the past year my task has been made easy, my labours made light, because I have received the loyal assistance and support of all from the frontier of Upper Sind to the southern confines of the Dharwar District. To the Press too, always a powerful factor in influencing the minds and guiding the views of the various sections of a great community, I would like to-night to express my sincere acknowledgments. Sir, it is a very real pleasure to me to be able to express my appreciation of the action of the Press throughout the Presidency. With hardly an exception during the past year it has refrained from undue or unfair criticism and has exercised a sound and careful judgment in placing before the public with honesty and candour the many matters of local and imperial interest, and has done much to create that calm and quiet confidence which, notwithstanding the efforts of busy bodying rumour-mongers, has been a great characteristic of the behaviour of the people throughout the Presidency. The ever increasing amount of our branch of the relief fund, the hospital accommodation that we are providing, the wonderful work of the women of our Presidency in providing comforts for the sick and wounded and the generous gifts from Princes and individual citizens of aeroplanes, motor ambulances and the numerous other forms of financial assistance to our cause, are the outward and visible signs of our energies and activities.

Bombay Legislative Council.

The Budget.

BOMBAY, March 13.

The Legislative Council of the Governor of Bombay met at the Secretariat to-day, Lord Willingdon presiding. After interpellations the Hon'ble Mr. G. Carmichael presented the Revised Financial Statement for 1916-17. The Budget for 1916-17 opens with a balance of 14,363 thousand, which is 1,439 thousand less than the current year's revised figures. The total revenue is estimated at 75,130 thousand and the total expenditure at 75,410. The estimates thus involve an expenditure of 250 thousand from the provincial balance. The total revenue shows an advance of 240 thousands over the current year's budget and of 470 over the revised. The total expenditure shows a decrease of 1,767 from the current year's budget, and of 1,819 from the revised increase in revenue, expected chiefly under Land Revenue, Provincial Share, Stamps, Excise, Income Tax, Forest, Medical etc., which will partially be counter-balanced by decreases mainly under Land Revenue, Alienation, Registration, and Transfers between Imperial and Provincial Revenues. The Budget Estimates for the year are prepared on the assumption of the continuance of the War throughout the year. All expenditure which can be postponed without grave inconvenience has been postponed.

The closing balance of the Budget 1916-17 is estimated at 1,41,15,000.

The Hon'ble Mr. Patel's resolution urging that provision be made in the budget under the head "Police Reorganisation and Reform" be deferred as there was no urgency, was lost.

Another resolution moved by the Hon'ble Mr. Patel that personal allowances to certain officers of the Indian Educational Service be dropped was also negatived. A Bill further to amend the Bombay Landing and Wharfage Fees Act was passed.

The Council adjourned till to-morrow.

A resolution by the Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya will be discussed at the Imperial Legislative Council on the 20th instant, urging the early abolition of the system of Indian indentured labour.

TELEGRAMS.

23 Internments in Calcutta.

23 Internments in Calcutta.

CALCUTTA, March 14.
Twenty three alleged political suspects who had been recently arrested in Calcutta, and interior were produced yesterday before the Commissioner of Police and discharged. Shortly after their discharge they were rearrested under the Defence of India Act. Among these suspects is Dr. S. M. Sen Gupta, B. A., P. M. S. His father was a retired Deputy Inspector of Schools.

Dacoity with Murder.

CALCUTTA, March 14.

CALCUTTA, March 14.
A dacoity with murder is reported to have been committed recently in the house of a landowner named Nadan Baidya of Sitabari in Khulna district. It is reported that a gang composed of a dozen men forced an entrance into the house and killed the owner on his refusing to deliver up the key of the safe. His wife who was also seriously wounded, died in the Khulna Hospital. The dacoits subsequently secured the key of the safe and cleared away with cash and jewellery valued at Rs. 2000.

A Threatening Letter.

CALCUTTA, March 14.

Before the Police Magistrate of Alipore a young Bengali named Jadab Chandra Dey of Bhanampur was produced on a charge of sending a threatening letter to Achromoney Dassi of whose house the accused was formerly a tenant. It was stated that the accused sent a letter to the complainant demanding immediate payment of Rs. 500 in cash and a pair of gold ornaments which she was ordered to place in an earthen pot and deposit in a plantain grove behind the house. The accused it was stated threatened that in the event of her failing to make payment as demanded her house would be destroyed and she would be shot. The following passage occurred in the letter:—This sum is required for a noble cause of the country and if willingly paid you will get double the amount with interest. *If you inform the police I might be sent to jail, but there are thousands in my gang who would certainly take revenge upon you.* The complainant on receipt of this letter sent it to the police. A Sub-Inspector went at the appointed hour to the plantain grove and arrested the accused who was concealed. The trial is proceeding.

Arrest of Anukul.

Question in Council.

CALCUTTA, March 14.

At to-day's meeting of the Bengal Council in reply to a question about the arrest of Anukul Chakravarty, seizure of innocent looking articles from his house and his detention in custody. Mr. Kerr said:— It was true that the accused was detained in custody for over 30 hours before production in Court but it was due to a mistake of the Sub-Inspector and the Governor regretted that the law had been infringed in that way. His house was searched on the authority of a search warrant in relation to a dacoity case. Some articles mentioned in the question were taken away by the police but no allegation was made that those articles formed part of loot of dacoity which occasioned the search. There were two persons in that house. Anukul at first refused to give his name and address and the other gave a false name. There was no hard and fast rule about the seizure of documents for which a search was authorised and it was frequently not possible to examine all documents found during the search as cryptic communications were often carried on between men of suspicious character.

BRIEF TELEGRAMS.

The P. and O. Company's steamer "Mooltan" with the out-ward mails of the 25th February at 83 passengers arrived in Bombay harbour at 6 a. m. this morning from London.

The Rangoon Gazette has the following news:—Mahomed Kassim Mansoor has been sentenced to three months rigorous for corresponding with the enemy in attempting to secure from Germany shipments of cyanide potassium and aniline salts.

Dewan Bahadur Dayal Kishan Kaul, C. I. E., Financial Minister of the Alwar State, who has founded a gold medal to be awarded annually as the Lady Hardinge Medal to a student of the 1st year for distinction in preliminary scientific studies at the Lady Hardinge Medical College for women at Delhi, has also defrayed the cost of the first impression of this medal which was presented to His Excellency the Viceroy at the opening ceremony of the College.

On Sunday morning Mr. N. C. De, swimming champion, gallantly saved a little Bengali girl from drowning in the river Hooghly. It appears that Mr. De was practising to swim across the river when he saw a little Bengali girl accidentally fell from a boat. The crew of the boat could do nothing to save the child beyond crying for help as it soon drifted into the mid stream. Mr. De at once swam to the spot and after great difficulty succeeded in lifting the girl who was then returned to her parents.

డా. గార సాక్షాత్తు. - గుంటూరు జిల్లా పరిషత్తు

పేటతాలూకా విస్తీర్ణములు బూజులూరు, విద్యావారిలూరు,
నంస్మరతాంఘ్రిభామవ్రోజిలూరు, బహుగ్రంథకర్తలూరును
పోతరాజు రామరావుకవిగ్రంథాలయే నిత్యభాండారము
శేర్మణిచితిమి.

౧౪ లెక్కాండు విశ్లేశము:—మొదట మొదట లెక్కా
 నెండు కొంతకాలమునుండి వ్యాధిగ్రస్తులై విశ్లేశ వివరము
 ఆరోగ్యశిథి నమ్ముచున్నారు.

బొంబాయి పురపాలక సంఘమువారి విందు

ఈ నెల 18వ తేదీ నాటి రాత్రి బొంబాయి పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు శతశ్రీ సభ్యులును గవర్నరు గారికి వార్షిక నిందాసర్పిరి ఆరపి, సిద్ధి గారధ్యక్షులు గలనడిచి, పుర ప్రముఖులు వెక్రంపురీ వింతకుదిచ్చేసిరి. మొదట రాజధక్షిణముచించు అనువాదము అందరిచే ముగ్ధులైన గలనడిచింపబడినది. పిమ్మట గవర్నరు గారిని గూర్చిన యాశీర్వాదము అధ్యక్షులచే నుప పాదించబడినది. తర్వాత సందర్భమున గవర్నరు గారు మన పాటేమియాళా దైవ్యనేన నోరెంచుచుండిన భాగ్యశ్రీమ ద్యోగులనుగుర్చించుచు బొంబాయిరాష్ట్రీ ముఖ్యభివృద్ధిని, అంగ భారతేనేను నరానని శత్రువులతోబోనని ఇట్టివారల మనదేశీయులని విజయమునుండేక్షన గర్వము కలుగకపోదు బొంబాయిలో నుండు వివిధ భాతులవారు నమపేదలేమి, అమితైశ్వర్యవంతులేమి, ఎల్లమును ద్విధమును దేశధక్షిణ గల పరచిరి. యాధ్యమును జయమును గొనువరకు పొంద దక్షి యుంచి నుండిరి.

రాష్ట్రములో నన్న భాగముల ముందుండెడి ప్రజల యొక్కయు భక్తిప్రార్థనక సహాయముకలన కరిపాఁనా కార్య భార ములమైనది. ప్రజల ఈభిప్రాయములు మున్నగువానిని ఏర్పరచుటలో వారావత్రికము చాలప్రధానములు. గతసంవత్సరమున వారాష్టాసములు ద్విస రాజభక్తికోశ మొగినవి. అన్యాయమైనట్టియు, అన్యమైనట్టియు విమర్శన వార్యుక సన్మార్గ విధానముని చాటింది. ప్రజల యోచన సమీక్షము నిజస్థితిని తెలుపరించినది. రాష్ట్రసామాజ్యలాభములు ప్రజల దృష్టివిధముల నడిచింది. వార్తల ప్రజ్వలించజేయు కొందరు తమ దారిని కదలక మఱచేయు చుండినను రాజధాని యందంతటను శాంతి ప్రబలి యుండెను. ఈ శాంతికి వారాష్టాసములు కారణభూతియును. యదృష్టాధికి పరివిగ విరాళము లొసగివచ్చుచున్నట్లైనిటుల సాక్ష్యముల సమీక్షము రాష్ట్ర ప్రతినిధి పాలుపడుచుండిరి ఇందు సమానములు, నైద్య సహాయక మొట్టొక్క మెక్కు లొసగవడినవి. బొంబాయి రాష్ట్రమువారి యుదాహరణముల కివియు సదగ్యవిజలని గంగులు గాలు నడిచిరి.

బొంబాయి మేజిస్ట్రేట్ గారి మీటింగు. — వైస్రాయలు
15వ తేదీ బుధవారమునాటి సాయంత్రమున పురమందిర
మున జరుగును. ఇండియా దేశమునకు తమముద్యోగ
కాలమున మహావకారమునర్జిన హక్కించి కృషివుండెదల
మిందూదేశమందలి కృషిభాగవాన్తములు తమకృతజ్ఞతను
దెలుపుతీర్మానము నర్. వారాయనచంద్రావార్మియగారిచే
నుపపాదించబడును. వైత్తీర్మానమును రాజకృతిధికారికి
బంపుటకును, హక్కించి స్మరించివచ్చును నొకదాని నెలకా
టుటకును సంబంధించిన తీర్మానమును డాక్టరు మేకెలేనుగా
యపపాదించును. బొంబాయిలో హక్కించి గారికృతిమనునది అపు
వరకుతో అధికదీర్ఘమిదివరకొక వార్తాసమకలపబడినది.
టపాల రైలుబస్సు: — విదేశముల నుండి టపాలను
బొంబాయినుండి గొనిపోవు రయలుబండ్లు బొంబాయిలో
నేడుమధ్యాహ్నము 12-40 నిమిషములకు బయలుదేరెను.

సరోజనీ జేదీగారు:— తెంప మనముల నుండియు సరోజనీజేదీగారికి స్వస్థతకలగియున్నది. ఆమెయె రుగ్మ ప్రాణివ్యమింక కన్గలేదు. ఆమె నీరసము చాల నాందోళనము ను కలిగించుచున్నది.

LARGE TYPE EDITION! **NOW READY!**
THE VIRGIN'S KISS
OR THE BRONZE STATUE.
BY G. W. M. REYNOLDS.
IN 4 VOLS. [As. 9 PER VOL.]

POST FREE.

This is a masterpiece of the world renowned Author unrivalled in fluency, plot and excellent description of nature, art love and the thousand and one varieties of the characters of people. This novel is one of the author's excellent productions. In this the author specially exposes different sorts of characters. Further, this is full of heart-thrilling facts. Numerous excellent morals are involved in this novel.

The novel will be printed in Four Volumes, one Volume every month. The 1st Volume ready for despatch from the 1st March 1916.

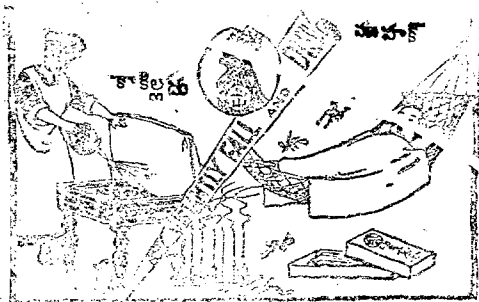
Other big type editions of novels by the same author now ready for sale.

Soldier's Wife, 2 Vols - - (Postage Extra.) 1 4
Faust (An Excellent Romance) 2 Vols do 1 8 0

N. B.-Purchasers of 3 complete sets of either these at a time will get one set of it gratis.

SUPERIOR WATCH Co.,
Post Box, 167, G.T. MADRAS.

నల్లులు, దోమలు సంహరి!!

‘పుంజు’ మార్కు - ‘ముహూక్’ ‘కాకిల్లురు’
 ‘ముహూక్’ పాదక చల్లుటవలన నల్లులు, తుట్టుపురుగులు, చీమలు, చెదలు, కీటక మొదలగునవి పరుసినపుడు, పెద్ద దబ్బి, ఆ. 0-5-0. చిన్న దబ్బి, ఆ. 0-2-6.
 ‘కాకిల్లురు’ వత్తులను కాల్చి మంచుటవలన, దోమలు, ఈగలు, బర్రెపురుగులు మొదలగునవి నశించును. తెలుపు శ్రమియించితే పొరిసావును.
 పెద్దపెట్ట 200 కత్తులు గలది. ఆ. 0-10-0.
 చిన్న పెట్ట 12 చక్రములు గలది. ఆ. 0-5-0.
 రంజిట్ అందు కో., (బి) డిపార్టుమెంటు,
 15/286. ఎన్.పి.నెహ్రూ, మద్రాసు, సోల్ ఏజెంట్లు

ప్రసిద్ధ మగు

“శ్రీత్యాగరాజశతకీర్తనస్వరావళి”

శ్రీ త్యాగరాజ స్వామివారి కీర్తనారత్నంబులలో మొక్క నూటింటిని (100) స్వరపరచి, తాళపంపకములు పీడి, స్థాయివిభాగముల కనుపించుచు, ప్రభవశక్తి సాధించిన బాహురతును ముబోధ్యమగునటుల, మహావిద్యాంసులైన శ్యాశ్రీ, శట్టమ సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారి కిర్యందగు వన. కృష్ణస్వామయ్యచే, స్వర, తాళ, గమక యుక్తము విధానము తీర్చునట్లుచే, మంచికాగితము, అచ్చు, యబడి సిద్ధముగా నున్నయది.
 కల రూ 8-8-0. వి. పి. నేలు.

గంధకర్త “ప్రాచీన సంగీత పుస్తకశాల”

8/12. అలంగాత్రాపిల్లేపిడి, తిరువల్లిక్కోడి, మదరాసు.

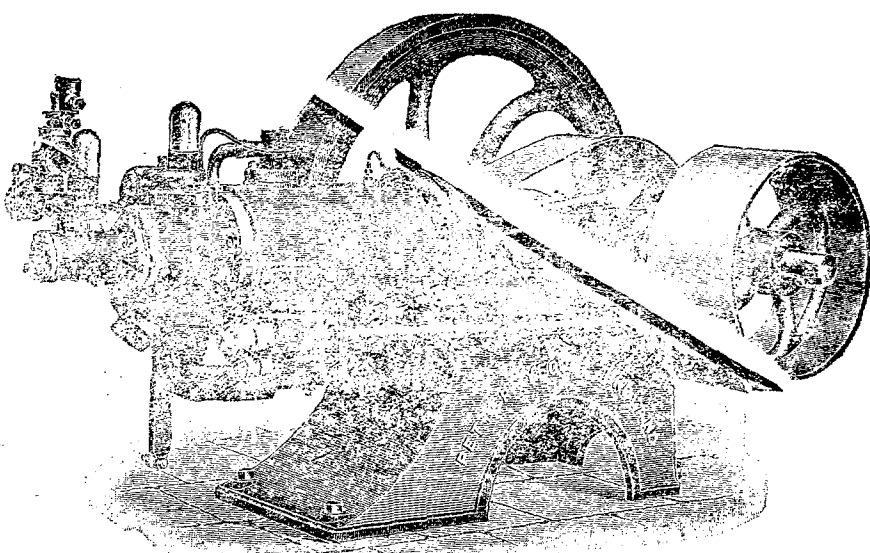
మంచి ధాతువునై మంచులతో అత
 ఇంక చీకటిలో వెలకుచున్నారా?
 వనమంజరిమాలికలు. 40మాత్రముల దబ్బి క్రయము రు 1.
 ముద్రసిద్ధముగా నుండునపుడు ఇంతశ్రమమును ఏల
 భవించుచున్నారా? ఈమాత్రము చాల్యమందు చెడునదె
 కచేత తెప్పించుకొన్న యెట్టి అసాధ్యమైన ఇంద్రియ
 గము, నపుంసకత్వము, బలహీనము, రక్తకోషము,
 గ్నము, మలబంధము మొదలగు అనేక వ్యాధులను విద్యు
 కితల వివిధములలో పోగొట్టును. రాజనైద్య సారా
 శేఖరజీ, 20, చీనాబజార్కోడ్, మద్రాసు.

నవ కామేశ్వర లేవ్యాం -

ఇది మేహము, నిక్కాక, కుక్కనవ్వుము, అతిశూత్రము, స్క్రిలిబుమును ధాతుపుష్టి, రక్తవృద్ధిని, యావన, సంతానప్రాప్తిని, నరములపట్టుతును కలిగించు ద్రుమ. 2 దబ్బిలు చాలును. 20 రు|| దబ్బి రు. 1-0-0 యూరేషన్ సమాజ్, బొంబాయ్, నుంటూరు జిల్లా.

పెట్టర్ వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

మలభమగు యంత్రములు - చక్కని పరిశీలన - నూలనిర్మాణమును, నిరాంకుశమును ముచ్చటైన నడకయు, ఈయంత్రములకు గొప్ప ప్రభావతీతమైనవి. అన్ని పరిమాణములతోని యంత్రములను అవసరమైన (Crude) చమురుతోనైనను, చుంఛి చమురుతోనైనను, నిజమున్న నూనెతోనైనను, చక్కగా నడువవచ్చును.

పెట్టర్ ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.

1. తనంతటనే తంపుతనీజే రగుల్పాను. అగల గొట్టము కలదు. ప్రారంభించబడిన వై లెంపు ఆవరణములేదు.

2. తగులబడిపోకుండనుండు రగుల్పాను. అగలగొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వారములలో చేడి పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సర ములకు చేడిపోవును.

3. ప్రేజుడు ఒకటిని తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాధీనమున నుండును. 4. కట్టెరసులును మిక్కిలి తక్కువ. నడుపుటకు కావలసినంతకంటె నెక్కువచమున వృధాగాకాలవు. 5. త్వరలో నడపింపవచ్చును ఏ పరిమాణపువానినైన 6 నిమిష ములలో నడవవచ్చును. 6. బలకరములయిన పరిచేయు భాగములను కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, నూలముగా నిర్మించ బడిన దగుటచే ఎక్కువకాలము పనిచేయును. 7. పీటరు ఇంజనులు విరామము లేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు బహు కొద్దియగుటచేత నిర్మాణమతిసువువు. 9. ముఖ్యముగ పరిచేయుభాగమునకు లేక చక్రమునకు అపాయము సంభవించినప్పుడు నూనె సప్లయ తనంతట ఆగిపోవును. అందువలన యంత్రము నిలుచును. కావున మరక్షితముగ నుండును. అనేకపరిమాణములలో స్టాకులో నున్నవి. తెలుగుగారి, ఇతర విషయములగు విషయచేపి మాకు వ్రాసికొనుడు.

బెస్టు అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

మోటారు సర్వీస్ బండ్లు

10, 14 మహమ్మదు బాద్షాండి పెట్టు బండ్లు వెంటనే అమ్మకమునకు తయారగుచున్నవి. ధరలు మొదలై 5 వాటికి క్రింద నడవారించువారికి క్రాయము:—
 గ్యాలి అందు కో., 149 బ్రాడ్వే, మదరాసు.
 Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

గంధ మార్గము

దబ్బి 1-3 వెల రూ. 0-2-0 12-3 రూ. 1-2-0

ఈ గంధమార్గము నో పండు నో నూటల లవంగగుళ్లుగట్టిపడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించునుండును. నోట బద్ధంధము లే యుండును. పండ్లు ముత్యములలే తేల్చ గానుండును.

సర్వసామాన్యము X నాడుటకు పరి యున్నది.

సుఖభోగి మూత్రము.

20 మాత్రముల దబ్బి 1-3 వెల రూ. 1-0-0.
 కొన్ని సహజేహములకు ఈమాత్రము వాగుగపనితేయును. పీడిని తీయును పుంసపడినవోట తైలమును రాయవలయును. ఇంతకై ముక్కుకి మేహకారక బాధ్యములనుకూడ ఉపయోగించును.
 అమ్మకంజము డిపో, పోస్ట్, బొంబాయి.

నళ సంవత్సర పంచాంగము

నళ సంవత్సర సిద్ధాంత పంచాంగము చక్కని కాగితములమీదను ముద్రిత మై విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది. వ్యాపారస్థులకు 100-కి రూ. 1-4-0 చొప్పున నీయబడును. వలయు వారు మాఖ శు ౧౫ లోపుగ సగము కిమ్మతును ముందుగ మనియార్డరు చేసినచో మిగిలిన కిమ్మ తుకు వి. పి. గ వెంటనే రైలులో పంపబడును.
 ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయకుడు, పోస్టువాన్ 12 మద్రాసు.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రముల దబ్బి 1-3 రూ. 1-0-0.
 ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు నరపట్టుత్వము కారణములు రక్తపుష్టికి నుంచి ఆరోగ్యము చూలము. ఆరోగ్యము బహి రింగ శరీర వ్యాయామము వలనను, జీతేంద్రి యత్వమువలన గలుగును వ్యభిచారము సుఖ రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుట అప్పురాంజరముచే 6, రుంబిల్లికీడి, మదరాసు.

అలంగులు అలంగులు అలంగులు అలంగులు అలంగులు అలంగులు అలంగులు అలంగులు అలంగులు అలంగులు

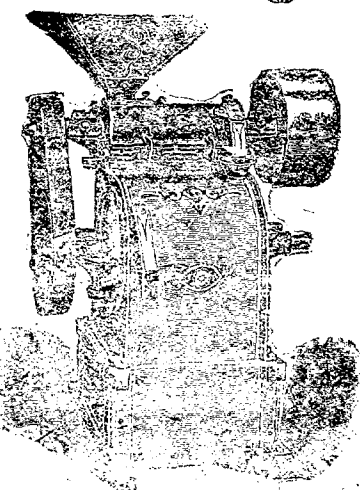
“గార్డన్” స వడ్లుదంచి బియ్యముచేయు మెషీను.

గ్లాండులో తయారుచేయబడినది.

సలభముగా తెలిసికొనవచ్చును.

మట్టిగా చేయబడినది.

ఖర్చుతో పనిచేయవచ్చును.

క్రొత్తమాదిరి.
 దక్షిణహిందూదేశమున, మధ్య పరగణాలలో అనేకవందలు పనిచేయుచున్నవి.

విడివిడిభాగములు ఎల్లప్పుడు దొరుకును. కావలసిన యితరవిషయములను, ధరలను, యాక్రిందివారికి వ్రాసి తెలిసికొనుడు.

ఓక్సు అందు కంపెనీ, ఇంజనీయరులు, 9 నెహ్రూ రోడ్, NO. 2. BOMBAY.

ad/ Glass Merchant, MA

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని శాగుచేయుటకును నేర్పించుటకు మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుపునో యేదోభాగములు యేదోపనులచేయునో అవి చెడిపోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంకములకెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ షాన్ వల్ల నేర్పించబడును. ఇది తెండు మానములలో నేర్పించినపుడు మోటారువారినదనంతలై నేర్పు అప్పించి తంపబడును. యెంచుట ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఏప్రిల్ నెల 15 తేది నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరవలిన విద్యార్థులు నూర్సి 81 6 తేదిని గాని అంతకు ముందుగాని ధరభాగము చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు రావొసంగబడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికోవలెను.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇన్స్టిట్యూటు

24 జనరల్ పీటర్సరోడ్డు

మాంట్యురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపునిధానమును బోధనాభ్యాసముల గలపబడును. ప్రత్యేక గమనిక:— ఈ పాఠశాల విద్యార్థులకు ఉచితముగవలయు, భోజనాదికములును ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతి నెల ప్రథమమున క్లాసు ప్రారంభమగును. తయారైన వైనానికి కిరాయి చేయబడును. స్వల్ప సంఖ్యయే దీనికొనబడును. మేనేజరుగారికి వ్రాసికోవలెను.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

(గంభీర:—గా. హరినర్సోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

తైలినులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందావద్దతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0 అంచెమాలి తేదు. ప్రవేశరుసుము లేదు.

సిద్ధముయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుదుము
కలయూపారు:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,
(27) 145, కాలిఫి, మదరాసు అని వ్రాయును.

నూతన రోముసంహరి

బేగంసాహిసోప్

ఒకతూరి ఉపయోగించుటవలన దేహమందలి రోగాగమనమందు రోమమును చెడుపులేక శుద్ధముగా నుండును. చర్మము యొక్క స్వభావమైనరంగును కాంతిని పోగొట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకటి. వెల 8 బిళ్లలు వెలైకి 1-0-0 పి. పి. పంపు44

ఆర్. వి. సండిల్ అండ్ కంపెనీ రి, బందరుపేటి, మద్రాసు.

శృంగారనైషధము.

ఇయ్యది సంస్కృతమున భట్టహర్షుడను మహాకవి రచించెను. దీనిని తెనుగున కీర్తివాదుడను గొప్పకవి ఆశేష మనీషి హృదయంగమముగా శబ్దము ననుసరించియు సభిప్రాయము గుఱించియు భావములపక్షించియు రసముపోషించియు సలంకారము భూషించియు నాదిత్యంబాదరించియు ననౌతిత్యంబుఁ బరిహరించియు మార్మకాన సారమునా రచించెను. కాన, మూలమునకంటె రసవంతముగా నున్నది. ఇన్ని మిక్కిలి ప్రార్థననుటచేత సాధారణముగా పండితులకేకాని పామరులకు గోచరమగుట కష్టము. కావున దీనికి చక్కని తేటమాటలతో జీకయు తాత్పర్యమును వ్రాయించి నుండగమైన పటములుచేర్చి అచ్చొత్తించినారు. ఇయ్యది చిన్న వైఖాన మేలైన కాగితములపై ముద్రితమై చక్కని కాలిగొలైందు చేయబడియున్నది. దీనివెల రూ. 8-8-0. పృథుతము దీనిని ఏసగ్రోమానుషులొ కొనువారికి రూ. 2-8-0. కియ్యబడును. తపాలా ఖర్చులు పుత్తేకము.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్డ్ కో,

ఆనందా ముద్రాలయధికారులు, మద్రాసు.

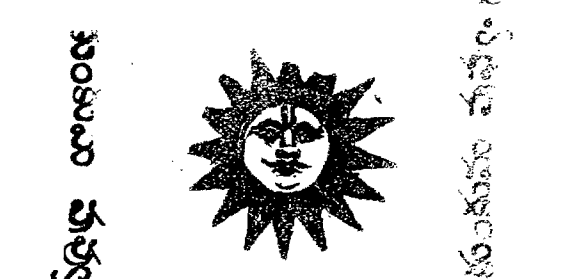
ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క విశేష విశేషములను అనేక కావ్యములలోనుండి గ్రహించి యాక్షర్యమున గూర్చి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడును అనన్యముగా జయకలయును. ఈపుస్తకమునకు వెలలేదు. తపాలాఖర్చులేదు. కైద్యనాస్త్రి ముద్రాకర్ గోవిండ్రి, ఆనంకనిగ్రహ కౌమధాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 98 మాంట్యురోడు, మదరాసు.

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి 0-6-0.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిల గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ జెరుగ గలవు. అమృతాంజనం డిఫా మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

వ్యచ్చమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మూలకర్మ ద్వారాకును. కొనువారు నూర్మమా ప్పిను గమనింపుడు. కరస్పాంజెన్ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(63) 21, హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

Amrutanjana

Best Indian Pain Balm.

వెల స్వల్పము! గుణ మధికము!!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృత

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పులమాన్పును, వాయువుపోట్ల బోగొట్టును, చార్మపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును, వనమూలికలచే హిందూ దేశే మందు, తయారుచేయబడు మంచిమందు. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. నువాసన గలిగి యుండును.

అమృతాంజనము అన్ని విధముల గుణమును గలిగించును. ప్రతిఇంట నుండదగిన చవుకయైన వైద్యసహాయము. కంచభావ చీటి చూచికొనిన మోసము గలగదా. రసభస్మము తులము 1-కి రూ 0-10-0. కుంకుమ పువ్వు " " 2-0-0. అమృతాంజనము డిఫా, 7, తంబుకెట్టిపేటి మదరాసు.

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యద్వర్తమానముల నెరుంగకొరకగలదేని మీకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్భుతమునకయి యోగ్యతావత్రిములు మీకు వచ్చి యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను చెలిసికొనగలరు. దూరదేశముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమములు, యుద్ధసమాచారములు, వర్తకమున లాభనష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరితౌఫలితములు, ఉద్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

పెద్ద చక్కని సీమ అద్దము	6	0	0
సీమ అద్దము	2	9	0
సామాన్య అద్దము	2	9	0

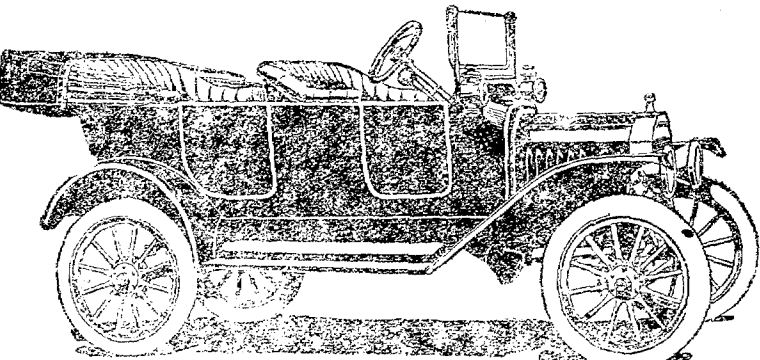
ఈ త్రికాలము అంగ్లేయభాషలో వ్రాయవలెను. ఆచార్యులు వాగ్భీజీ ఫటల్, కరంసాద్. ఆనందమార్గముగా, కైరాజిల్లా Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad. Via Anand Kaira District.

ఫోర్టు టూరింగు మోటారుబండి

5 గురు కూర్పుండుటకు వీలైనది.

పైకప్పు మడుసేసెరు ముందుండు ఎలక్ట్రిక్కుదీపములు, బిగులు, స్పిడో మీటరు, వనిముట్లు సహా వెల రు. 2600 లు.

ఈ బండి ముఖ్యముగా కొనకలెను. ఏలన నివ ఇది ఆంధ్రకిరి గూడ నుచుకొంచును. ప్రత్యేకముగా సామగ్రితో ప్రబలుగు వనివాండ్లకులను నీరుగ్గు చేయించబడినది. ఈ బండ్లు చాలాతేలిక కావచ్చునట్టిక గలది కావలసికి మనాచిత్తు ఖర్చు చాలతక్కువ. ఈ బండ్లు అన్ని చోట్లచేసి ఈబండ్లకువయోగించిరి ఆచార్యులచాల బలమైనదిగాని చాల తేలికైనదిగాన విశేషమొచ్చు. కనంచుండు వాడుచున్న మోటారు

బండ్లలో ఫోర్టుబండ్లు గగపాలకగ్ని సామగ్రిగా నున్నది. ఈబండ్లకు మీరు వెట్టుబడి వెట్టిసామగ్రి తయారైనియోగమే. ఈబండ్లమీద ప్రకంచుం దన్ని దేశములలోను ప్రయాణము చేయవచ్చును. కాని దీనిని ఇప్పుడే కొనడు. ఈ నె 20 యన తేదీ నాటికి 80 బండ్లు స్టీవరులలో వచ్చును. విమృట ఆకాభంగము కలగకుండ ముందు గానే మాకు వ్రాయుడు.

మామిలాభము:— ఓక్స్ అండు కంపెనీ, మదరాసు.